

Dombóvár ismertebb orvosai
(1895 – 1945)

Dr. Neumann Jónás

Dr. Kertész Lipót

Dr. Kovács Rezső

Dr. Riesz József

Dr. Bárány Lipót

Dr. Dorsics György

Dr. Koralewski Géza

Dr. Stamm Lajos

1.

Dr. Neumann Jónás **(1842 – 1913)**

A Nyitra megyei Galgócon (ma Szlovákia) született 1842-ben.

Iskolái elvégzése után 1863-ban kezdte orvosi tanulmányait a Magyar Királyi Tudományegyetemen Budapesten. 1868-ban fejezte be tanulmányait, majd 1871-ben avatták orvossá.

Dombóvárra 1873-ban került, mint körorvos. Ténykedéséről keveset tudunk. Választmányi tagja volt a Dombóvári Társaskörnek. Felügyelő bizottsági tag volt a Dombóvári Takarékpénztár Részvénytársaságban. Tagja volt a Tolnavármegyei Orvosi Fiókszövetségnek. A Vöröskereszt Egylet dombóvári fiókegyletének választmányi tagja.

Részt vett Dombóvár társadalmi és kulturális életében. A dombóváriak többször megcsodálhatták művészi hegedűjátékát.

1910 szeptemberében körorvosi állásáról lemondott. Lemondását Nagy István főszolgabíró elfogadta és október 1-el állásából felmentette.

1913. október 26-án hunyt el. Temetése nagy részvét mellett október 28-án történt.

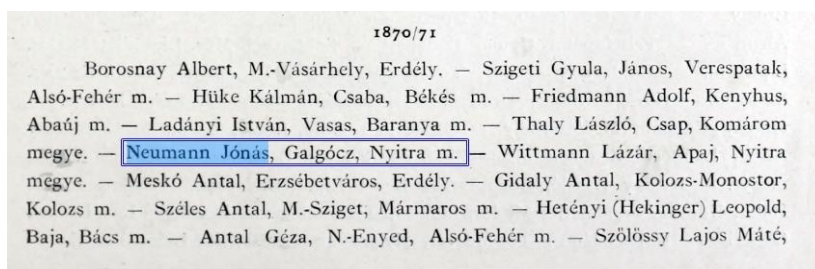
(Forrás: A következőkben idézett cikkek.)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

N é v.	Kar.	Beiktatás i d e j e		Tan- félév
		téli szak	nyári szak	
Neufeld Dániel	"	67	68	I. II.
Neufeld Lajos	"	65	66	I. II.
Neumann Jónás	"	63	64	I. II.
Neumann Mór	jog.	67	68	I. II.
Neumann Ráfael	"	64	65	I. II.

(Forrás: M. Kir. Tudomány Egyetem személyzete 1867. p. 24. ADT)

2.

(Forrás: M. Kir. Tud. Egyetem évenkénti felavatottak létszáma, orvosok (p. 271. ADT))

Tolnamegyei Közlöny 1877. október 21. (5. évfolyam 43. szám p. 151. ADT)

Dombóvárról írják nekünk: Mult hó 25-én városunk a török fegyverek győzelmére kivilágítást és fáklyás menetet rendezett; melyben a helyi önk. tűzoltó egyesület tagjai is majd teljes számban részt vettek, igen szép alkalmi beszédek sem hiányozván, éltetvén a török testvéreket Mehemed Ali, Ozman és Szulejman vezéreket! E hó 6-án pedig a török sebesültek javára tánczvigalom rendeztetvén, annak tiszta jövedelme 107 frt az Ottomán csász. főkonsulátushoz beküldetett: a bál alkalmával felülfizettek Burián Pál 6 frt 8 kr, Armuth Lajos 3 frt, Herczog Károly 3 frt, Pauncz Adolf 3 frt, Frantsits József 2 frt 50 kr, Laufer Lipót 2 frt 50 kr, Frührvirth József 2 frt, Molnár Pál 2 frt, Horváth Andor 2 frt, *Neumann Jónás* 2 frt, Kósa János 2 frt, Draskovich Lajos 1 frt 28 kr, ...

Tolnavármegye 1891. február 08. (1. évfolyam 6. szám p. 7. ADT)

. . . . A „Korona” vendéglő nagyterme szűknek bizonyult a nagy báli közönség befogadására. A táncmulatságon fesztelen jó kedv uralkodott mindvégig és csak a késő reggel vetett véget a szép bálnak. Nemcsak Dombóvár, hanem az egész környék szép számban volt képviselve az estélyen. A bálanyai tisztet *dr. Neumann Jónásné urhölgy*, szeretetreméltósággal és előzékenységgel teljesítette. Belépésekor a rendezőség szép kamélia csokrot nyújtott át a bálanyának. Az első négyest 50 pár tánczolta, a másodikat ugyanannyi. Az estélyen Babári ottani prímás zenekara működött, a jelenlevők teljes meglegedésére. . . . .

Pécsi Figyelő 1896. január 03. (24. évfolyam 2. szám p. 5. ADT)

A dombóvári társaskör december hó 30-án tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen a tisztikar választás is megejtetett. Megválasztottak – mint levelezőnk írja – elnöknek: Paál József, alelnöknek: Nyárádi Aladár, jegyzőnek: Pribay Ferenc, pénztárosnak: Pigmond Gyula, könyvtárosnak: Bors József, háznagynak: Szollás János. Választmányi tagok lettek: Dr. Kertész Lipót, *Dr. Neumann Jónás*, Schréter Károly, Lexa Zenó, Csery István, ...

3.

Vidéki orvosok névjegyzéke – 1896. (p. 39. ADT)

Dombovár

Kertész Lipót vasuti orvos

Neumann Jónás körorvos . . . .

Pécsi Figyelő 1897. január 30. (25. évfolyam 24. szám p. 3. ADT)

Himlőjárvány.

Döbrököz, tolnamegyei községben, mint dombovári levelezőnk írja, a cigányok által behurcolt hólyagos himlő napról-napra terjed. Tolnavármegye alispánja sürgönyileg elrendelte az iskolák bezáratását, míg a járvány tart; ugyancsak sürgönyileg felhívta *Dr. Neumann Jónás* és *Dr. Kertész Lipót* dombovári orvosokat, hogy rögtön kezdjék meg Döbröközön a beoltásokat és kivétel nélkül minden gyermeket újra kell oltani, sőt ahol himlőbeteg van, ott az egész családot. A rendelet értelmében e hó 28-án meg is kezdték az oltásokat, mi a cigányok között nem kis ribilliót okozott. Megtétettek minden óvintézkedések, mi által talán sikerülend elnyomni a járványt, mely Döbröközön igen jó talajra talált, már az egészségtelen ivóvíz és levegője miatt.

Tolnamegyei Közlöny 1897. február 07. (25. évfolyam 6. szám p. 5. ADT)

Himlő-járvány Döbröközön.

A himlőjárvány oly nagy mérvben lépett fel Döbröközön, hogy *dr. Neumann Jónás körorvos* állandóan a községben tartózkodik és felsőbb rendeletre az 1 – 16 éves fiu- és leánygyermekeket újból beojoztotta. Az iskolás gyermekek között oly sok a himlős beteg, hogy alispáni rendeletre az iskolát bezárták.

Magyar Pénzügyi Compass 1897. (p. 352. ADT)

Dombovári takarékpénztár részvénytársaság. (1881.) – Alaptőke 75.000 ft., 750 részvény. Osztalékok 1889-1895. 9, 10, 10, 10, 10, 10, 11 ft. Igazgatóság: Dőry József (elnök), Hirsch Ödön, Hainrikffy Ádám, Schréter Károly, Reinitz Gábor, Reiszperger István, Weiner P. József, Honig Mór, Hirsch Henrik, Spitzer Sándor, Paál József. Felügyelő bizottság: Dőry Jenő (elnök), Schapringer Gusztáv, dr. Kertész Lipót, *dr. Neumann Jónás*, Spitzer Ignác. Vezértitkár és cégvezető: Ternyei Ármin. Pénztárnok: Nagy Márton. Könyvelő: Eppinger Miksa. . . .

Tolnavármegye 1898. április 17. (8. évfolyam 16. szám p. 4. ADT)

A tolnamegyei orvosi fiókszövetség megalakulása.

4.

Dr. Hangel Ignác vármegyei tiszti főorvos meghívására a tolnavármegyei orvosi fiókszövetség folyó 14-én tartotta Szegzárdon a „Ferenc” közkórház tanácstermében alakuló közgyűlését. A közgyűlésen megjelentek:

Dr. Hangel Ignác Szegzárd, Dr. Tanárky Árpád Szegzárd, . . . Dr. Neumann Jónás Dombovár, Dr Oblath Adolf Bonyhád, . . .

Dr. Hangel Ignác t. főorvos üdvözli a megjelent urakat és örömének ad kifejezést, hogy felhívására a vármegyének majdnem összes orvosa, számszerint 52 értesítette arról, hogy óhajtja a tolnamegyei fiókszövetség megalakulását és abba tagul belépni szándékozik. . . .

Pécsi Figyelő 1898. december 07. (26. évfolyam 279. szám p. 4. ADT)

Orvosi jubileum.

Dr. Neumann Jónás dombovári körorvos – mint ottani tudósítónk írja – a napokban töltötte be huszonöt évi orvosi működését, mely alkalmából – érdemeit elismerve – fényesen ünnepelték. Vasárnap, f. hó 4-én délelőtt lakásán fogadta a különböző képviselvek, testületek és egyletek üdvözlőleveleit, este pedig a Korona szálloda nagytermében százterítékű bankett rendeztetett a tiszteletére. Az első hivatalos felköszöntőt dr. Rolf Aladár dombovári ügyvéd tartotta, fényes tanujelét adva szónoki tehetségének, majd Nagy István főszolgabíró, mint a dombovári járás közigazgatási feje éltette a jubilánst. Utána számtalan szebbnél-szebb toaszt hangzott el, melyek közül különösen kiemelhetők Dőry Jenő, tolnavármegye intelligenciájának egyik kimagasló alakjának a beszéde, továbbá Dr. Szigethy Gábor kir. tan., a kaposvári kórház főorvosa, ki ez esetben a kaposvári orvosi kart képviselte. Mind a beszédek az ünnepelt önzetlen, fáradhatatlan és lelkiismeretes működését dicsőítették.

Tolnamegyei Közlöny 1898. december 11. (26. évfolyam 50. szám p. 6. ADT)

Nyilatkozat.

Minden ismerőseimnek és barátaimnak, kik csekélységem részére rendezett 25 éves jubileumra személyesen – írásbelileg – helyben és távolból üdvözöltek, legnagyobb köszönetemet nyilvánítom.

Kelt Dombovár, 1898. december 6.

Dr. Neumann Jónás.

Tolnavármegye 1899. január 29. (9. évfolyam 5. szám p. 5. ADT)

Dombovár.

Folyó hó 22-én tartotta meg a „Vörös Kereszt Egylet” dombovári fiókegylete – miután a hatévi ciklus lejárt – alakuló közgyűlését. . . .

5.

Az egyletnek az 5 alapító tagon kívül 164 rendes tagja van, mely szép eredmény Paál Józsefné, Schréter Károlyné, Goldschmied Edéné, *dr. Neumann Jónásné*, Hirsch Ödönné és Grünhut Edéné urnókból alakult bizottság buzgó fáradozásának köszönhető. . . .

Következett ezután az új választmány megválasztása. Közfelkiáltással egyhangulag megválasztottak: Csery Istvánné, Borócsy Béláné, ... *dr. Neumann Jónásné*, ... *dr. Neumann Jónás* és Ternyei Ármin.

Dombóvár és Vidéke 1899. február 26. (1. évfolyam 10. szám p. 3.)

Dr. Neumann Jónás balesete.

Dr. Neumann Jónás körorvos – mint sajnálattal értesülünk – február 22-én súlyos baleset érte, mely könnyen végzetessé is válhatott volna. Ebben az influenzás időben ugyancsak sok dolga volt a pontosságáért és lelkiismeretes működéseért köztisztületben álló körorvosnak. Alig hogy hazaérkezve leszállt az egyik kocsiról, már várt reá a másik. Így volt ez február 22-én is. Midőn Leperdről hazaérkezett már várt reá egy szekcsői parasztkocsi. *Dr. Neumann* azonnal felült a kocsira és elindultak Szekcső felé. Alig érkeztek ki a város határából a fiatal lovak megbokrosodtak. A kocsis még idejekorán ki tudott ugrani a kocsiból és semmi baja sem történt. Azonban *Dr. Neumann*, aki lábzsákba és bundába burkolózva ült a kocsi belső ülésén, ezt nem tehette. A következő pillanatban az istráng elszakadt, miáltal a megvadult lovak teljesen felszabadultak. A kocsi felfordult és darabokra tört, *dr. Neumann* pedig az út melletti árokba esett, hol néhány percig eszméletlen állapotban feküdt. Mire kissé felocsudott alig tudta magát tájékozni. Senki nem lévén közelében, miután a kocsis nem a szerencsétlenül járt orvosnál maradt, hanem az elszabadult lovak után futott, egymaga vánszorgott be a közelben lévő temető-őr házába. Jenei a temetőőr, rögtön befogott egyfogatu kocsijába és hazaszállította megsérült orvost. Komoly baja szerencséjére nem esett. Fájdalmat csupán bal karjában érez, mely nagyon összezuzódott. Azonkívül fején és fél arcán erős bőrhorzsolást szenvedett. A baleset hírére, mely rendkívül gyorsan terjedt el a városban, számosan felkeresték a beteg orvost. Az általában megnyilatkozott őszinte részvét fényesen bizonyítja nagy népszerűségét. Felesége gondos ápolása mellett azonban reméljük, hogy nemsokára teljesen felgyógyulva el fogja hagyni az ágyat.

Dombóvár és Vidéke 1899. március 05. (1. évfolyam 11. szám p. 2.)

Dr. Neumann Jónás balesete.

Mult számunkban hírt adtunk arról, hogy milyen súlyos baleset érte *dr. Neumann Jónás körorvost*. Mint most örömmel értesülünk a szerencsétlenül járt orvos már fenn jár. Megsérült balkarját még felkötve hordja és egyelőre még a szobát sem hagyhatja el.

Dombóvár és Vidéke 1899. december 17. (1. évfolyam 52. szám p. 2.)

Kéménytűz.

Dr. Neumann Jónás körorvos lakásán levő kémény december hó 12-én kigyulladt. Nagy volt az ijedtség, mert a kémény úgy volt építve, hogy nehéz volt a hozzáférés. A kéménybe való lövés sem használt. Végre néhány tűzoltó egy kéményseprő segítségével rést ütött a kéményen és a tüzet még idejében elfojtotta.

Budapesti Napló 1900. január 09. (5. évfolyam 8. szám p. 8. ADT)

Hangverseny.

A Dombóvári Kereskedelmi Kaszinó 6-ikán fényesen sikerült hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendezett a zsidó nőegyesület javára. Reiner Olga kisasszony magyar népdalokat adott elő zongorán nagy hatással; Weisz Kornélia kisasszony bájosan szavalta el Hajdu Miklós Menyegző után című monológját; Haberkfeld Adolfné briliáns technikával zongorázta Liszt Magyar rapszódiaját; dr. Hónig János szép szavatatát és *dr. Neumann Jónás művészi hegedűjátékát*, valamint a műsor többi számait is zajosan megtapsolta a közönség. Hajdu Miklós fölolvása után kezdetét vette a táncmulatság.

Budapesti Napló 1903. november 17. (8. évfolyam 315. szám p. 8. ADT)

Jótekonycélu hangverseny.

A dombovári protestáns imaház-alap javára leányokból alakult műkedvelő-társaság e hó 25-ikén hangversenyt rendez. A hangversenyen közreműködnek: Gyenis Antalné, Nagy Istvánné, *dr. Neumann Jónás*, Singer Ilonka, Bausch Istvánné, Kanitzer Julis, Hamulyák Böske, Faics Gizella, Schréter Kinki, Vancsa Rózsika, Lató János, . . .

Somogyi Hírlap 1904. november 22. (1. évfolyam 170. szám p. 3. ADT)

Hangverseny Dombovárott.

A dombovári fiatalság november hó 23-án Dombovárott tánczal egybekötött hangversenyt rendez. Az estély műsora a következő:

1. Concert Mazurka, Benjamin Godartól. Zongorán előadja Szallós Margit.
2. Étlőkép.
3. Hegedű szóló. Előadja *dr. Neumann Jónás*, zongorán kíséri dr. Kovács Rezsőné.
4. Étlőkép.
5. Az úr ítél. Várady Antaltól szavalja Hamulyák Mihályné.

Tolnamegyei Közlöny 1910. március 10. (38. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

Meghosszabbított szabadság.

Az alispán *dr. Neumann Jónás dombovári körorvosnak szabadságidejét három hónapra meghosszabbította és helyettesítésével dr. Riesz József dombovári magánorvost bízta meg.*

Tolnamegyei Közlöny 1910. szeptember 08. (38. évfolyam 36. szám p. 4. ADT)

Lemondások.

Dr. Neumann Jónás dombovári községi orvos és Békési Nándor szakcsi körorvos állásukról lemondottak.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. szeptember 26. (6. évfolyam 66. szám p. 3. ADT)

Lemondó orvos.

Neumann Jónás dr. dombovári körorvos állásáról lemondván, lemondását Nagy István főszolgabíró elfogadta és Neumann dr.-t f. évi október 1-ével állásától felmentette.

Tolnavármegye és a Közérdek 1913. november 03. (9. évfolyam 88. szám p. 3. ADT)

Halálozások.

A mult vasárnapon Dombóvár egyik legnépszerűbb, legszimpatikusabb és legderékabb férfiát győzte le a halál: *Neumann Jónás dr. halt meg, ki a legideálisabb orvos volt. Pontos, lelkiismeretes, fáradtságot nem kímélő, a maga kényelmére nem tekintő. Temetése óriási részvét mellett ment végbe kedden. A gyászbeszédet dr. Perls Ármin tartotta. . . .*

Dr. Kertész (Gartner) Lipót
(1854 – 1932)

(Forrás: mnl.gov.hu)

1854-ben Sárváron született Gartner Lipót néven. Nevét később Kertészre magyarosította. Édesapja Gartner Gusztáv, édesanyja Steiner Sarolta.

Középiskolai tanulmányait a szombathelyi Katolikus Gimnáziumban végezte. Egyetemi éveit Bécsben töltötte, ahol 1880-ban orvossá avatták.

Orvosi prakszist a Rudolf kórházban kezdte, majd 1 évig Sárváron magánorvos volt. 1882-84-ig Zalalövőn, majd Dombóváron pályaorvos. 1894-ben Kolozsváron tisztiorvosi vizsgát tett. 1896-ban a budapest-pécsi vonalon Dombóvár székhellyel pályaorvossá nevezték ki.

1896. január 1-én járásorvossá választották Dombóváron, amely tisztségét nyugalomba vonulásáig páratlan lelkiismeretességgel és példás kötelességtudással töltötte be.

1912-ben a MÁV igazgatósága a 28 éve végzett fáradhatatlan működéséért kinevezte MÁV orvosi tanácsossá.

1913-ban tiszteletbeli tiszti főorvossá nevezik ki.

1930-ban, 50 éves orvosi szolgálat után nyugalomba vonult.

1931-ben a kormányzó a közegészségügy terén kifejtett hosszú és eredményes munkásságáért a magyar királyi egészségügyi tanácsos címet adományozta dr. Kertész Lipótnak. A bécsi egyetem aranydiplomása.

Élénk szerepet vitt Dombóvár társadalmi életében. A dombóvári izraelita iskola iskolaszéki elnöke. 1900-ban a dombóvári Társaskör alelnökévé választják, majd később választmányi tag. A dombóvári izraelita hitközség képviselőtestületi tagja. Tagja a Dombóvári Takarékpénztár Rt. igazgatóságának. Majdnem minden helyi egyesületnek tagja volt.

Dombóváron nagy népszerűségnek örvendett.

Felesége Deutsch Borbála, gyermekei Kertész Gusztáv József és Kertész Jenő.

1932. november 19-én rövid szenvedés után hunyt el.

(Forrás: mnl.gov.hu és a következőkben idézett cikkek)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

Érettségi vizsgálatra jelentkezők:

a) Rendes tanulók.

A tanuló neve és hitvallása	Választott szaktanulmánya
Barbaries Lajos	hittudományi.
Bárdossy László	jogi.
Bottka Ferencz	jogi.
Dobrovich László	vegyészeti.
5. Dömötör Lajos	jogi.
Éltos Márton	jogi.
Ganzl József	technikai.
Gärtner Lipót <i>izr.</i>	orvosi.
Gyöngyösi Tivadar <i>izr.</i>	zenészeti.
10. Koller Odön	jogi.

(Forrás: 1873. Iskolai értesítők – Katolikus Gimnázium, Szombathely (p. 22. ADT))

Pesti Hírlap 1894. október 01. (16. évfolyam 274. szám p. 5. ADT)

Uj tiszti orvosok.

A hivatalos lap közlése szerint a tiszti orvosi vizsgálatok országos bizottsága által Kolozsvárott 1894. évi szeptember hó 22-én a következő orvostudorok képesítették, mégpedig kitűnően:

Dr. Lengyel Soma közkórházi alorvos, Máramaros-Sziget és dr. Mauksch Frigyes városi orvos, Szász-Sebes.

Egyszerűen képesítették:

Dr. Berger Hugó járásorvos, tb. főorvos Lugos, dr. Buró Péter járásorvos, Szakul, dr. Deli Adolf járásorvos, Mocs, ... dr. Kertész Lipót vasuti orvos, Dombovár, ...

Tolnavármegye 1895. december 22. (5. évfolyam 52. szám p. 3. ADT)

A dombovári járásba a főispán dr. Kertész Lipótot járásorvossá, állatorvossá pedig Libling Józsefet nevezte ki.

Pécsi Napló 1896. február 01. (2. évfolyam 26. szám p. 4. ADT)

Kinevezések az államvasutaknál.

A budapest-pécsi vonalon a következő pályaorvosok lettek kinevezve:

Dr. Davidovics Sándor Szt. Lőrincz székhelylyel, Dr. Kertész Lipót Dombovár székhelylyel, Dr. Kohn Ármin Szakálhőgyész székhelylyel, Dr. Károlyi Gyula Ercsi székhelylyel és Dr. Kiss István Simontornya székhelylyel.

Pécsi Figyelő 1896. február 13. (24. évfolyam 36. szám p. 5. ADT)

Tulzsufolt iskola.

Dombovári levelezőnk írja: A napokban látogatta meg a dombovári rom. kath. iskolát dr. Kertész Lipót járási orvos közegészségi szempontból, s több kifogásolni valót talált; különösen hogy az osztályok tulzsufoltak, mivel némelyikben 120 tanulónál is több van stb. Mindezekről felettes hatóságának tesz jelentést és kéri az intézkedést, mert ez veszélyezteti a gyermekek egészségét. . . .

Pesti Napló 1896. május 09. (47. évfolyam 128. szám p. 1. ADT)

A dombovári izraelita iskola május 12-én tartja milleniumi ünnepét, mely a Himnusz éneklésével kezdődik. A megnyitó és alkalmi beszédet *dr. Kertész Lipót iskolaszéki elnök* tartja, azonkívül felolvasást tartanak Stern Dávid igazgató és Horváth Samu néptanító, amely után hazafias költemények szavalata következik és az ünnepet a Szózat eléneklésével az ifjusági énekkar fejezi be.

Tolnavármegye 1900. június 03. (10. évfolyam 22. szám p. 5. ADT)

A Társaskör rendkívüli közgyűlése.

A dombovári Társaskör új alapszabályokat dolgozott ki, amelyek jóvá is hagyták. Ezeknek az új alapszabályoknak értelmében a Társaskör május 20-án tisztújító közgyűlést tartott. Megválasztották: elnöknek: Paál József, alelnöknek: *Dr. Kertész Lipót*, igazgatónak: Csery István, ügyésznek: Dr. Honig János, ...

Tolnavármegye 1901. január 27. (11. évfolyam 4. szám p. 4. ADT)

Elgázolta a vonat.

Hétfőn, január 14-én halálos végű szerencsétlenség történt az ó-dombovári vasuti állomás előtti sorompónál. Egy szőlőhegyi, körülbelül hatvan évesnek látszó parasztember gyalogszerrel tartott hazafelé. Éppen abban a pillanatban ért a sorompóhoz, midőn a Kaposvár felől jövő gyorsvonat közlekedett. A sorompó már le is volt eresztve, de a szerencsétlen ember azért alábujt és közeledett a vasúti test felé. Solti Lajos szolgálatban levő váltóőr a tulsó oldalról látva a veszedelmet, szinte ordítva kiabált az emberre, hogy ne merjen közelebb lépni, de az, mint a vizsgálat során kiderült, nagyot hallott és ügyet sem vetve a figyelmeztetésre, át akart menni a síneken; de vesztére, mert a borzasztó sebességgel robogó expressz vonat mozdonya elérte a szerencsétlen embert. A mozdony olyan iszonyu erővel dobta félre, hogy fejével a közeli duchoz vágódott, úgy, hogy koponyáján a halánték- és sziklacsont összezúzása folytán kiloccsant az agyveleje. A szerencsétlen embert még élve ugyan, de eszméletlen állapotban az ó-dombovári állomásra szállították. Itt azonnal felismerték a szerencsétlen emberben Kovács Imre szőlőhegyi lakost. Nyomban értesítették a szerencsétlenségről *Dr. Kertész Lipót járásorvost*, aki azonban már nem segíthetett rajta. Este kilenc óra tájban kiszenvedett a nélkül, hogy csak egy percre is eszméletre tért volna. Másnap Reich Oszkár szolgabíró és *Dr. Kertész Lipót járásorvos* megtartották az orvosrendőri hullaszemlét, a mikor is konstatálták, hogy a szerencsétlenség Kovács Imre vigyázatlansága folytán történt. Az ügyészségtől sürgönyileg kérték a temetési engedélyt, amit az ügyészség meg is adott.

Dombóvár és Vidéke 1901. április 21. (3. évfolyam 16. szám p. 3.)

Dr. Kertész Lipót járási és vasuti orvos a lakását a Vásártérről a Jókai-utra (Rothermel-féle házba) tette át.

Egyenlőség 1902. január 12. (21. évfolyam 2. szám p. 10. ADT)

A dombovári izraelita hitközség december hó 29-ikén ujitotta meg tisztikarát. A választás eredménye ez: elnök: Goldschmied Ede, alelnök: Weisz Adolf, pénztáros: Abelesz Mór, hitközségi gondnok: Printz Samu, templom gondnok: Honig Adolf.

Képviselőtestületi tagok: Burger Ödön (uj), Braun Ármin, Haberkfeld Fülöp (uj), Hirsch Henrik, Honig János, *Dr. Kertész Lipót*, Dr. Reiner Adolf, Reinitz Gábor (uj), Spitzer Imre, Spitzer József (uj) és Ney Pál.

Tolnavármegye 1902. augusztus 24. (12. évfolyam 34. szám p. 4. ADT)

Véres aratási ünnepély.

Deutsch Zsigmond uradalmi nagybérő augusztus 10-én jó napot akarván szerezni cselédségének, az aratás befejezése alkalmából egy kis ünnepélyt rendeztetett a részökre. De a cselédek azzal hálálták gazdájuk jószívűségét, hogy amint a jóból kissé többet bevettek, véres verekedést rögtönöztek, úgy, hogy a kis csatának csakhamar néhány súlyos sebesültje lett. Kosát István négy mély fejevágást kapott, Takács József, a kit azzal gyanúsítanak, hogy ő improvizálta a verekedést, a hátába kapott egy súlyos késszurást, amely egészen a tüdőig ért. Azonkívül életveszélyesen megsebesültek Hencz József és Fábián József. A könnyebben megsérültek között vannak asszonyok is. A sebesülteket *Dr. Kertész Lipót járásorvos* látta el az első orvosi segéllyel. A verekedők ellen szigorú vizsgálatot indítottak.

Pécsi Közlöny 1903. november 28. (11. évfolyam 271. szám p. 4. ADT)

A pajkosság áldozata.

Tragikus végű hírről értesítik lapunkat, melynek következtében egy kis iskolás az életét vesztette. Takács Mária tizenegy éves szilfáspusztai leány a nosztányi iskolába járt és délre nem ment haza, hanem több társával együtt az iskolában költötte el szegényes ebédjét. Evés közben, éppen midőn a kés hegyére szurt falatot a szájához emelte, csupa pajkosságból meglökte egyik társa. Takács Mária a lökés következtében kiesett a padból oly szerencsétlenül, hogy a kezében levő kés a nyakába szuródott. Dacára annak, hogy az éppen arra menő *dr. Kertész Lipót járás orvos* rögtön segítségére sietett és a megmentésére mindent elkövetett, a kis lány négy-öt perc múlva meghalt. Az orvos-rendőri vizsgálat kiderítette, hogy a kés a nyakban levő főeret vágta át és így belső elvérzés következtében halt meg.

Pécsi Közlöny 1904. március 27. (12. évfolyam 41. szám p. 6. ADT)

Leugrott a vonatról.

Dombovárról írják: Március 16-án délután a személyvonat személyzete azt a hírt hozta Ujdombovár állomásra, hogy körülbelül két kilométerrel az állomás előtt egy kis fiu ugrott le a teljes sebességgel haladó vonatról. E hírre Rozsits Endre állomásfőnök *dr. Kertész Lipót pályaozsvossal* azonnal mozdonyal a helyszínre siettek, a kik nagy örömkre a fiut már szembe jönni látták a kaposhomoki erdőnél levő homokbányánál. Azt mondta, hogy a szél elvitte az uj kalapját s azért ugrott le. Ugrás közben bukfenczet vetett, de nem ütötte meg magát nagyon. Ennek hallatára igazán eszébe jut az embernek a gyermekek őrangyala! A fiu, a ki Csörsz kaposvári erdőtiszt 12 éves fia, folytatta utját Kaposvárra.

Tolnamegyei Közlöny 1906. január 04. (34. évfolyam 1. szám p. 5. ADT)

Tisztujító közgyűlés.

A dombovári Társaskör december 23-án tartotta meg tisztujító közgyűlését. A folyó ügyek letárgyalása után a tisztujításra került a sor, melynek eredménye ez: elnök: Schréter Károly, alelnök: dr. Honig János, igazgató: Kántor László, titkár: Arany János, könyvtárnok: Partl József, pénztárnok: Pribay Ferenc, ügyész: dr. Rolf Aladát.

Választmányi tagok lettek: Bósz László, Csery István, Goldschmied Ede, Gyenis Antal, Kemény Ignác, *dr. Kertész Lipót*, Nagy István, dr. Neumann János, Radó Salamon, Singer Benő, Szallós János és Vörös Kristóf.

Tolnamegyei Közlöny 1906 január 11. (34. évfolyam 2. szám p. 5. ADT)

Kaszinói közgyűlés.

A dombovári kereskedelmi kaszinó ujév napján tisztujító közgyűlést tartott. Elnök lett *dr. Kertész Lipót*, alelnök Reiner Adolf, pénztáros Spitzer József, titkár Sas Lajos. . . .

Pécsi Közlöny 1906. július 14. (14. évfolyam 158. szám p. 5. ADT)

Villámtól agyonsujtott család.

Dombovárról írják: Megrendítő szerencsétlenség történt Nosztánypusztán, ahol a pénteki zivatar alkalmával a villám négy tagból álló családot lesujtott. A szomorú eset részletei a következők: Turi Mihály negyven éves naki illetőségű arató, harmincnolc éves feleségével és tizenegy éves Róza és Örzse nevű ikergyermekeivel a borjádi dűlőben búzát aratott, amikor délután egy órakor hirtelen zivatar támadt. A család, hogy a vihar és jég ellen megvédje magát, kaszák segítségével egy kis menedéket rögtönzött magának és az alá

összekuporogtak. Sajátságos, hogy a gyilkos villám milyen szeszélyes módon pusztított a szerencsétlen családban. A családtagok a következő sorrendben ültek: Róza, Örzse, az anya és végül az apa. A villám először agyonsujtotta a szélén ülő Rózát, aztán kikerülve a mellette ülő Örzset, aki a nagy rázkódtatástól és ijedségtől csupán elájult, megölte a harmadik helyen ülő anyát és utolsónak súlyosan összeégette az apát. A közvetlen közelben levő aratók nem is sejtették a borzalmas szerencsétlenséget. Láttak ugyan egy karvastagságú fénysugarat lecsapni, de nem vették észre, hogy Turiéknak bajuk esett. Csak mikor sajátos pörköltszagot éreztek, lettek figyelmessé. Az egyik arató, aki a villám lesujtása után Turiék menedéke alá akart bujni és ő vette észre a borzalmas családi katasztrófát. Mind a négyen mozdulatlanul feküdtek a földön. Az apa és Örzse nevű leánya később magukhoz tértek, az anya és a másik leány azonban már meg volt halva. Az eset hírére Dombovárról kiszállt Nagy István főszolgabíró és *dr. Kertész Lipót járásorvos*. Utóbbi elsősegélyben részesítette az életben maradottakat. Örzse, miután komolyabb baja nem történt, életben is marad, de apja, aki súlyos égési sebeket szenvedett, valószínűleg belehal sebeibe.

Közérdek 1906. október 20. (2. évfolyam 43. szám p. 6. ADT)

Szerencsétlenül járt váltóőr.

Májér György ódombovári váltóőr e hó 15-én este váltóállítás közben megbotlott és a sínek közé bukott, ugyanakkor egy tolató vonat haladt azon, melynek egyik kocsija keresztülhaladt a szerencsétlen ember jobb lábán, melyet teljesen átvágott térden alul. *Dr. Kertész Lipót pályaorvos* ideiglenes kötésekkel látta el, és akkor éjjel még beszállították a sebesültet a kaposvári kórházba, hol azonnal amputálták a jobb lábát.

Somogyi Hírlap 1906. november 06. (3. évfolyam 252. szám p. 4. ADT)

Tífuszjárvány a szomszédban.

Dr. Kertész Lipót dombovári járásorvos nyomára jött, hogy a Gyulajhoz tartozó pogányvári völgyben tífuszepimédia uralkodik. Jelenleg öt-hat ember fekszik ebben a bajban kis területen. A kérdéses házak lakói közös kutat használnak, valószínű tehát, hogy közös forrásból származik a baj.

Közérdek 1907. november 02. (3. évfolyam 44. szám p. 5. ADT)

Tolnavármegyében 3 elemi népiskola van és pedig Dombovárott, Gindlicsalád-szőlőhegyen és Tolnán. Ezen állami iskolák gondnoksága tehát az új törvény értelmében a következő:

1. Dombovárott. A főispán az elnöki tiszttel a képviselőtestület által beválasztott eddigi fáradhatatlan buzgalmu Paál József uradalmi felügyelőt, az alelnöki tiszttel szintén a

képviselőtestülettől beválasztott Csery Istvánt bízta meg. Ezen kívül a főispán rendes tagoknak kinevezte: Pribai Ferencz takarékpénztári pénztárost, Farkas István Élő földmívest, Márky Béla takarékpénztári főkönyvelőt és *dr. Kertész Lipót járásorvost*.

Dombóvár és Vidéke 1912. február 04. (12. évfolyam 5. szám p. 2.)

Kitüntetett orvos.

Kertész Lipót dr. dombóvári járásorvos 28 év óta orvos a magyar államvasutnál is. A vasút igazgatósága a hosszú, buzgó és fáradhatatlan működésért most a nagyon megérdemelt kitüntetésben részesítette orvosát, kinevezte máv. orvosi tanácsosává. Őszintén örülünk a kitüntetésnek, mert olyan embert ért, ki nem csak hivatalos minőségében, de a mi kis társadalmunkban is osztatlan tiszteletnek és szeretetnek örvendhet. Gratulálunk!

Tolnavármegye és a Közérdek 1913. szeptember 25. (9. évfolyam 77. szám p. 2. ADT)

. . . . A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a főispán bejelentette, hogy Reich Oszkár tamásii, Becht Ödön dunaföldvári és Hagymássy Zoltán völgyeségi járási szolgabírákat tiszteletbeli főszolgabírákká, *dr. Kertész Lipót dombóvári és dr. Rothauser Izidor gyönki járási orvosokat tiszteletbeli tisztí főorvosokká . . . . .* nevezi ki.

Dombóvári Hírlap 1917. július 08. (1. évfolyam 28. szám p. 3. ADT)

Feketehimlő van Dombóváron a Lexa-féle téglagyár munkásai között. Szévald Oszkár járási főszolgabíró és *dr. Bárány Lipót, majd dr. Kertész Lipót főorvosok a ragályos betegség terjedésének meggátlására a legszigorubb intézkedéseket foganatosították. A betegek járványkórházban elhelyeztettek. Téglagyári munkások és mindazok, kikkel érintkeztek, beoltattak. A gyár és a járványkórház csendőrizet alá helyeztetett. A lakosság figyelmeztetik ez uton is, hogy a veszedelem terjedését saját gondatlanságával ne mozdítsa elő. A megbetegedések száma eddig 2.*

Dombóvári Hírlap 1917. augusztus 12. (1. évfolyam 33. szám p. 2. ADT)

Baleset.

Aug. 4-én lapzárta után értesültünk Bank Vendel gazdasági munkás szerencsétlenségéről. Saját vigyázatlanságából kerül a szántógép alá, mely teljesen összeroncsolta mindkét lábát. Az első segélyt *dr. Kertész Lipót főorvos* nyújtotta, de már nem segíthetett s a szerencsétlenül járt még Kaposvárra szállítása előtt nagy kínok között kiszenvedett. Temetése 6-án délután volt Tüske pusztán.

Dombóvári Hírlap 1921. február 06. (5. évfolyam 6. szám p. 3. ADT)

Köszönetnyilvánítás.

A Dombóvári Közművelődési és Jótékony Egyesület céljaira *dr. Kertész Lipót* járásorvos, *tb. vm. főorvos* 100 koronát adományozott, mely összegért az egyesület nevében hálás köszönetet mond Szévald Oszkár egyes. elnök.

Tolnamegyei Ujság 1929. március 30. (11. évfolyam 13. szám p. 8. ADT)

Gyilkolt a villamos áram.

Grünwald Henrik kaposszekcsői lakos e hó 20-án délben Weiczl Mihály dombóvári vendéglőjében találkozott Kloiber Henrik ugyancsak kaposszekcsői kőművessel, aki arra kérte vigye haza őt is a kocsiján, Grünwald azonnal megígérte a szívességet és megmondta Kloibernek, hogy rögtön indulnak, mielőtt a Paul Gusztáv dombóvári géplakatos mester műhelytelepén kocsira rakják azokaz a csöveket, amelyeket összeforrasztás végett vitt oda. Kloiber, bár erre Grünwald nem szólította fel, maga is elment a lakatos műhelybe, hogy segédkezzék az öt méter hosszú vascsöveknek a kocsira való felrakásában. Előbb Grünwald vitt ki a műhelyből másodmagával egy csövet, amit vízszintesen tartottak, majd Kloiber maga kapott fel egyet és a vállának nekidöntve, úgy haladt vele, mintha valami dárdát vinne.

Mikor az udvar közepére jutott, egyszerre egy borzalmas jajkiáltással összeesett. Mikor odaszaladtak hozzá, rémülten vették észre, hogy a vascső felső vége hozzáért az udvaron keresztbe 4.20 méter magasságban kifeszített erősáramú villamos vezetékhez, amely lesújtotta Kloibert. Hogy az áramkeringést megszüntessék és hogy újabb baj ne történhessék, azonnal kivették a kapcsolótábla olvadóbiztosítékát. Az áram kikapcsolása pillanatában Kloiber keze elengedte az addig görcsösen szorongatott csövet, majd végigvágódott a földön.

Mindez pillanatok alatt történt és míg Paul Gusztáv a segédeivel együtt az alélt ember segítségére sietett, egyuttal rögtön orvosokért is küldött. – Legelőször dr. Bárány Lipót érkezett a helyszínére, majd dr. Riesz József, dr. Bíró Márton, dr. Dorsics György, dr. Koralewszky Géza, dr. Halmi Zoltán és *dr. Kertész Lipót* keresték fel a Paul-féle műhelyt, hogy mindent elkövessenek egy emberélet megmentésére. Felváltva végezték az öt óráig tartó élesztési kísérleteket, amelyek azonban eredménytelenek maradtak és az orvosok kénytelenek voltak konstatálni, hogy tehetetlenek az áramnak a szerencsétlen ember szervezetében tett pusztításával szemben. Ebben a tragikus esetben meghatóan jóleső momentum a dombóvári orvosok emberszeretete. Hét orvos vette körül az áramsújtott szegény kőműves legényt, akit azonban órákig tartó önfeláldozó munkájuk sem tudott visszaadni az életnek.

1929. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium, Dombóvár (p. 46. ADT)

. . . . *Dr. Kertész Lipót, vármegyei tb. főorvos* egy darab 10 koronás aranyat tűzött ki azon tanuló jutalmazására, aki a magyar irodalom tanulmányában fejtett ki szorgalmat. Elnyerte: **Marton Kálmán VIII. o. tanuló.**

Tolnamegyei Ujság 1930. március 19. (12. évfolyam 22. szám p. 3. ADT)

Orvosgyűlés.

. . . . *Dr. Dragits Imre* ü. főtanácsos, elnök az ülést megnyitván, gondos és kimerítő jelentésben számolt be az egyleti év eseményeiről, megemlékezett az elhalt *Bíró kartársról* és *dr. Kertész Lipót nyug. járásorvos, tb. vm. t. főorvosnak az idén bekövetkezendő ötven éves orvosi jubileumáról, amely alkalomból az ő üdvözlése is határozatba ment. . . .*

Pécsi Napló 1930. április 04. (39. évfolyam 77. szám p. 3. ADT)

Járásorvosi kinevezés.

Jankó Ágoston , Tolnavármegye főispánja a *dr. Kertész Lipót nyugalmomba vonulásával megüresedett dombóvári járásorvosi állásra Takács Károly dr., diósberényi körorvost* nevezte ki.

Budapesti Közlöny 1931. július 21. (65. évfolyam 163. szám p. 1. ADT)

A magyar királyi népjóléti és munkaügyi miniszter előterjesztésére *dr. Frey Józsefnek a Hadirokkantak Országos Nemzeti Szövetsége főorvosának és dr. Kertész Lipót nyugalmazott járási tiszti orvos, vármegyei tiszteletbeli tiszti főorvosnak a közegészségügyi szolgálat terén sok éven át kifejtett buzgó és eredményes munkásságukért a magyar királyi egészségügyi tanácsosi címet adományozom.*

Kelt Budapesten, 1931. évi július hó 11. napján.

Horthy s.k. Dr. Ernst Sándor s.k.

Pesti Hírlap 1931. november 13. (53. évfolyam 258. szám p. 6. ADT)

Ötvenéves orvosi jubileum.

Dr. Kertész Lipót nyugalmazott dombóvári járásorvos-egészségügyi tanácsos orvossá avatásának ötvenéves jubileuma alkalmából meleg ünneplésben részesítették. A dombóvári járás orvosainak nevében dr. Takács Károly járásorvos köszöntötte és emlékalbumot nyújtott át neki.

Egyenlőség 1932. november 26. (52. évfolyam 7. szám p. 16. ADT)

Dr. Kertész Lipót m. kir. egészségügyi tanácsos, tb. megyei főorvos, nyug. járásorvos, a dombóvári izr. hitközség iskolaszéki elnöke és szentegyleti választmányi tagja, a bécsi orvosegyetem aranydiplomása, életének 79. évében f. hó 19-én Dombóváron elhunyt. A felekezeti és társadalmi különbség nélkül köztisztelt és népszerű elhunyt temetése f. hó 20-án ment végbe oly óriási részvétel mellett, hogy a ravatalt a nyílt utcán kellett felállítani, ahol dr. Friedmann Hillél főrabbi gyászbeszéde után dr. Riesz József községi és járási főorvos búcsúztatta kartársai nevében.

Tolnamegyei Ujság 1932. december 07. (14. évfolyam 95. szám p. 2. ADT)

. . . A jelentés végül meleg szavakkal emlékezett meg Kertész Lipót, Dombóváron elhunyt tb. vármegyei főorvos, járási orvosról, aki az 1896. évtől nyugalomba vonulásáig, 1929. évig, mint járási orvos teljesített közszolgálatot.

1932. nov. 18. 19.	1932. nov. 17. 23 óra	Ékless Lajos Dombóvári községi elnök	78 év	—	Ékless Antal Károly Mária	—	—
1932. nov. 19. 20.	1932. nov. 19. 8 óra	Dr. Kertész Lipót nyug. járási tiszti főorvos. Dombóvári Hitközségi elnök	78 év	—	Deutcher Borbála Mária Károly Károly	—	—

Dr. Kertész Lipót halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

Dr. Kovács (Karpelesz) Rezső
(1875 - 1906)

1875-ben született Siófokon Karpelesz Rezső néven. Később Kovácsra magyarosította nevét.

Iskolái elvégzése után a budapesti Tudomány Egyetemen szerzett sebészorvosi diplomát.

Budapesten a Rókus kórházban gyakornokoskodott egy évig.

1900-ban telepedett le Dombóváron és kezdte orvosi praxisát.

Szombaton délelőttönként a szegényeknek ingyen rendelt.

1903 májusában eljegyezte Lövensohn Gáspár alsómeggyesi nagybérlő lányát, Ilonkát.

1903 szeptemberében a siófoki izrelita templomban házasodtak össze.

Tagja a Színpártoló Egyesület bizottságának, a Társaskör és a Szabad Lyceum választmányi tagja. A dombóvári gyermektelep felügyelő orvosa. Előadásokat tart a dombóvári Szabad Lyceumban és a Leányegyesületben.

1904. július 7-én megszületik Klára leánya, majd 1905. december 25-én János fia.

1905 októberében Budapesten kitűnő eredménnyel tette le a tiszti orvosi vizsgát.

1906. június 5-én hosszan tartó betegség után Budapesten, egy súlyos műtét következtében mindössze 31 éves korában elhunyt.

Halála után Siófokra szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

(Forrás: A következőkben idézett cikkek.)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

Dombóvár és Vidéke 1899. december 24. (1. évfolyam 53. szám p. 2.)

Uj orvos Dombovárott.

Január 1-től orvosaink száma egygyel szaporodik, amennyiben *dr. Kovács Rezső*, jelenleg Siófokon lakó orvos nálunk telepedik le. Szükség is volt már egy harmadik orvosra, mert a város folytonos haladása folytán két derék orvosunk buzgósága és lelkiismeretes működése dacára, sok esetben nem tehet eleget a kívánalmaknak. Különösen, ha hirtelen megbetegedés vagy baleset fordul elő és két orvosunk a városon kívül van elfoglalva, akkor hamarjában nincs más orvos, ki a betegen segítsen. De még a két orvosra nézve is előnyös,

hogy még egy társuk telepik le Dombóvárott, mert így szinte kötve voltak hivatalukhoz és csak nagy ritkán vehettek igénybe és aránylag igen rövid ideig szabadságot, amely utóvégre az orvosnak is épp oly jól esik, mint más embernek. *Dr. Kovács Rezsőben ügyes sebészt* nyerünk, aki egy évig a budapesti Rókus kórházban gyakornokoskodott. Szimpatikus, megnyerő modoru uriember *Dr. Kovács*, és így hihető, hogy a dombovári előkelő társadalomban csakhamar oly pozíciót fog elfoglalni, mely őt meg is illeti. Üdvözljük!

Dombóvár és Vidéke 1900. január 17. (2. évfolyam 3. szám p. 4.)

Dr. Kovács Rezső gyakorló orvos január 1-én Dombóvárott letelepedett. Lakása a Schell-féle házban van. Rendelő órákat tart naponta 9-11 óráig és délután 3-5-ig. Azonkívül minden szombaton délelőtt 11-12-ig szegényeknek ingyen rendel.

Dombóvár és Vidéke 1900. március 11. (2. évfolyam 10. szám p. 4.)

Egy szegény asszony balesete.

Egy szegény asszony, aki kézimunkája után keservesen kereste meg kenyerét, a mult héten szombaton a gyógyszerertárba akart menni. A járdán elcsuszott és eltörte egyik kezét. Vida Jánosné a szerencsétlen asszony neve, aki varrás által tengette életét. Most szegény a nyomornak, az éhségnek van kitéve. A szerencsétlenség pillanatában csakhamar ott termettek *Dr. Neumann Jónás* és *Dr. Kovács Rezső* orvosok, akik a gyógyszerertárba bevitt asszonyt azonnal gyógykezelés alá vették. Szallós Jánosné urnő, akihez tulajdonképpen a szerencsétlen asszony munkaátvétel céljából akart menni, szép könyörületességről és jószívúségről tett tanuságot azzal, hogy nemcsak a betegnek szükséges orvosságot és kötszereket ajánlotta fel ingyen, hanem a baleset napja óta naponta étellel és itallal látja el a szerencsétlen asszonyt.

Tolnavármegye 1900. július 01. (10. évfolyam 26. szám p. 3. ADT)

Baleset.

Boróczy Béla, a dombovári osztálymérnökség főnöke junius hó 16-án tartott mulatságból hazajövet szerencsétlenül járt, amennyiben a keskeny kocsin az egymással szembejövő kocsik nagy bajjal térhettek ki. Egy ilyen kocsitorlasz érte Boróczy kocsiját is. Kénytelenek voltak megállni. Boróczy pedig leszállt a kocsiról, hogy megnézze mi okból álltak meg előtte a hintók. A kocsiból való kiszállás közben azonban olyan szerencsétlenül járt, hogy bal lába bokája kificzamodott és ugyancsak a bokában egy helyen el is tört. A baleset úgy történt, hogy Boróczy a nagy sötétségben nem láthatta, hogy egészen az árok szélén szállt le. A nedves talajon megcsuszott és így történt a baleset. Nagy István főszolgabíró néhány ember segélyével felsegítette a szerencsétlenül járt Boróczyt és *Dr. Kertész* lakásához hajtottak. Szerencsére az orvost otthon találták, aki a nála időző *Dr. Kovács Rezső* orvossal együtt

azonnal helyreigazította és begipszelte Boróczy lábát. A közkeveltségben álló osztálymérnök iránt általános volt a részvét.

Tolnavármegye 1902. július 13. (12. évfolyam 28. szám p. 5. ADT)

Gombamérgezés.

Nagy József csomai lakos 5 tagu családjával együtt gombalevest ettek vacsorára, azután nyugalomra tértek. Hajnal felé már az egész család nagyon rosszul érezte magát s nyomban kihozatták Dombovárról *dr. Kovács Rezső* orvost, ki éppen jókor érkezett meg, mert az egész családot igen veszélyes helyzetben találta. Az egész család ma már tul minden veszélyen.

Tolnamegyei Közlöny 1903. január 15. (31. évfolyam 3. szám p. 4. ADT)

Öngyilkossági kísérlet.

Dombováron Geszte Julia kaszírő szerelmi bánat miatt öngyilkossági kísérletet követett el. A szerelmében megcsalt kaszíros kisasszony kékkőoldatot ivott, hogy elpusztítsa életét. *Dr. Kovács Rezsőt* hívták az öngyilkos jelölthöz, aki ellenméreg alkalmazása által megmentette életét, a melyet könnyelműen el akart dobni magától.

Tolnamegyei Közlöny 1903. május 21. (31. évfolyam 21. szám p. 3. ADT)

Eljegyzés.

Dr. Kovács Rezső dombovári orvos eljegyezte Lövensohn Ilonka kisasszonyt, Lövensohn Gáspár alsó-meggyesi nagybérlő leányát.

Tolnamegyei Közlöny 1903. június 11. (31. évfolyam 24. szám p. 5. ADT)

Megzavarodott az elméje.

Hirsch Gusztáv dombovári asztalos és üvegkereskedő családját nagy szerencsétlenség érte. A családfőn ugyanis a paralízis jelenségei mutatkoztak. Utóbbi napokban mind inkább sűrűbben lepték meg idegrohamai, úgy, hogy közveszélyessé kezdett válni. A hatóság ennek folytán a szegzárdi kórházba szállította. A beteget *dr. Kovács Rezső* is kísérte és az ő ügyességének köszönhető, hogy a szerencsétlen embert könnyen, minden kényszer nélkül lehetett internálni a kórházba. A súlyos csapással súlytott család iránt városszerte nyilvánult a részvét.

Dombóvár és Vidéke 1903. július 05. (5. évfolyam 26. szám p. 2.)

Kinevezés.

Dr. Kovács Rezső a 15.-ik huszárezred tartalékos segédorvosává neveztetett ki.

Dombóvár és Vidéke 1903. augusztus 30. (5. évfolyam 34. szám p. 2.)

Házasság.

Dr. Kovács Rezső f. évi szeptember 8-án délután 3 órakor tartja esküvőjét Lőwensohn Ilonka kisasszonnyal, Lőwensohn Gáspár alsó-megyesi bérlő leányával.

Tolnavármegye 1903. október 11. (13. évfolyam 41. szám p. 6. ADT)

Színpartoló egyesület Dombóváron.

Dombóváron Döry Hugó földbirtokos lelkes kezdeményezésére színpartoló egyesület alakult. Az előkészítő bizottság ekként alakult meg: Elnökül egyhangulag Döry Hugót választották. Bizottsági tagokul közfelkiáltás útján megválasztottak: Boróczy Béla, Csery István, Czéh Ferenc, Gyenis Antal, dr. Honig János, Horváth Samu, Ivanich Antal, dr. Kertész Lipót, *dr. Kovács Rezső*, Nagy István, Radó Salamon, Reich Oszkár

Tolnamegyei Közlöny 1904. január 14. (32. évfolyam 2. szám p. 4. ADT)

Tisztújító közgyűlések.

A dombóvári kereskedelmi kaszinó folyó hó 3-án tartotta meg évi tisztújító közgyűlését. A tisztikar így alakult meg: elnök Goldschmied Ede, alelnök Weisz Adolf, titkár Ternyei Ármin, pénztárnok Abelesz Mór. Választmányi tagok lettek: Hirsch Henrik, Hirsch Ödön, dr. Kertész Lipót, *dr. Kovács Rezső*, Ney Pál, Reiner Adolf, Spitzer Imre, Veselei Zsigmond és Weisz Mór.

Tolnamegyei Közlöny 1904. március 10. (32. évfolyam 10. szám p. 4. ADT)

Kegyetlen szülők.

Varga András és ennek felesége döbröközi lakosok folyton ütlegettek és verték Miklós nevű fiukat, mert nem dolgozott a szülők kedvére. Március 1-én reggelizés közben szintén szóváltás került e miatt apa és fia között, mire az anya a kezében levő késsel szájon ütötte a fiut. Az apa aztán dühében földhöz vágta a gyenge testalkatu és együgyü fiut, az anya pedig seprőnyéllel össze-vissza verte, úgy, hogy több súlyos sérülést ejtett rajta. A szegény fiúnak az egyik karja is eltörött. Ilyen állapotban elvonszolta magát a szomszédba és ott feküdt, mert a szülők megtagadták tőle az ápolást, sőt a hajlékot is. *Dr. Kovács Rezső*, aki a beteg

fiut megvizsgálta, a hatóság által a budapesti klinikára szállította. Az esetről jelentést tett a csendőrségnek, amely a nyomozást meg is tartotta.

Tolnamegyei Közlöny 1904. március 10. (32. évfolyam 10. szám p. 5. ADT)

Öngyilkossági kísérlet a vasúti indóházban.

Nagy szükségbe jutott Tollinger Ferencz veszprémi születésű szabósegéd, aki már hónapok óta hiába keresett munkát. Ez a szerencsétlen embert annyira elkeserítette, hogy a napokban az ujdombóvári állomáson öngyilkossági szándékból egy nagy konyhakéssel mellbe szurta magát. A szurás nem volt halálos, mert a kés nemesebb részeket nem ért. Az öngyilkosjelölt szabósegéd sebeit dr. Kovács Rezső orvos bekötötte és ezután Kaposvárra szállították a kórházba. Két levelezőlapot hagyott hátra, melyek egyikét akkor írta, mikor már megszúrta magát.

Tolnamegyei Közlöny 1904. június 09. (32. évfolyam 23. szám p. 3. ADT)

Nagy szerencsétlenség Dombóvárott.

Mult pénteken Dombóvárott az Eszterházy-utczában épülő új postaháznál az emeleti részen felállított álvány egy része leszakadt és négy munkás alázuhant. A szerencsétlenül járt munkásokat dr. Kertész Lipót, dr. Kovács Rezső és dr. Neumann orvosok vették ápolás alá. A megsebesült munkások ezek: Henczler István 23 éves nőtlen kőműves. Súlyos agyrázkódást és koponyarepedést szenvedett, akit a kaposvári kórházba szállítottak; Loiter Konrád 23 éves kapos-szekcsői nőtlen napszámos, bal lábán és fején szenvedett nagyobbmérvű zúzódásokat, ennek felgyógyulása biztos; Gáspár Ádám kapos-szekcsői kőműves fején szenvedett súlyos sérülést, felépüléséhez van remény; Baumann István nagyvejkei nős kőműves könnyebb sérüléseket szenvedett, kinek felgyógyulása biztos. A hatóság szigorú vizsgálatot indított meg annak kiderítése végett, hogy kit terhel a felelősség a nagy szerencsétlenségért.

Tolnamegyei Közlöny 1904. november 10. (32. évfolyam 45. szám p. 3. ADT)

Szabad Lyceum.

Dombóvárott folyó hó 5-én megalakult a Szabad Lyceum, melynek tisztviselői lettek: elnök: Nagy István, ügyvivő alelnök: dr. Honig János, titkár: Gyenis Antal, pénztáros: Weisz Antal. Választmányi tagok: Radó Salamon, Singer Benő, Haberfeld Béla, dr. Kovács Rezső, dr. Kertész Lipót, Walder Béla, Görög Mór és Ney Pál.

Tolnamegyei Közlöny 1905. január 26. (33. évfolyam 4. szám p. 4. ADT)

Gyermektelep.

A pécsi gyermekmenhely-egyesület gyermektelepet létesített Dombóváron, a hol eddig 30 különböző koru kis gyermeket helyeztek el. A felügyeletet *dr. Kovács Rezső orvos* gyakorolja a tartásba adott gyermekek felett.

Tolnamegyei Közlöny 1905. március 30. (33. évfolyam 13. szám p. 4. ADT)

Felolvasás.

A dombóvári Leányegyesület mult vasárnap felolvasó összejövetelt tartott. Igen érdekes és tanulságos felolvasásban *dr. Kovács Rezső orvos* gyönyörködtette a közönséget. Felolvasásának a tárgyát a betegek ápolása képezte.

Tolnamegyei Közlöny 1905. május 25. (33. évfolyam 21. szám p. 2. AT)

Érdekes és tanulságos felolvasás.

Dr. Kovács Rezső dombóvári orvos igen érdekes és tanulságos felolvasást tartott Döbröközön a tűzoltóknak az első segélynyújtásról. A tűzoltók nagy figyelemmel hallgatták a felolvasó orvost és éljenzéssel adtak kifejezést köszönetüknek. Helyesen jegyzi meg a D. és V. laptársunk, hogy dicséretet érdemel *dr. Kovács Rezső*, amiért a döbrököziek kívánságára a mentés és segélynyújtás legszükségesebb utasításaival megismertette a tűzoltókat, de dicséret illeti a tűzoltótestületet is, amely e humánus eljárás iránt érdeklődést tanúsított. Mert éppen Döbröközön, ahol orvos nincs mindjárt kéznél, esetleg balesetek alkalmával rendkívül nagy hasznát vehetik a mentésben némi jártassággal bíró embereknek.

Közérdek 1905. október 28. (1. évfolyam 43. szám p. 3. ADT)

Tiszti orvosi vizsga.

Dr. Kovács Rezső dombóvári orvos, a gyermektelep felügyelő orvosa e napokban Budapesten kitűnő eredménnyel tette le a tiszti orvosi vizsgát.

Tolnavármegye 1906. Június 10. (16. évfolyam 24. szám p. 5. ADT)

Halálozások.

Dr. Kovács Rezső dombóvári orvos 31 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Halálát özvegye és két kis gyermeke siratja. A fiatal orvost Budapesten érte a halál onnét Siófokra szállították és ott helyezték el örök nyugalomra. A következő jelentést vettük a szomorú

25.

esetről: *Dr. Kovács Rezső dombóvári orvos* életének 31-ik, legboldogabb házasságának 3-ik évében hosszas szenvedés után Budapesten f. hó 5-én elhunyt. A drága halott földi maradványai szerdán, június 6-án d. u. Siófokon fognak az izr. temetőben örök nyugalomra tétetni. Budapest 1906. június 5. Nyugodjék békében és áldott legyen emléke! . . . .

Dr. Riesz József
(1880 – 1944)

(Forrás: mnl.gov.hu)

1880. január elsején született a Trencsén megyei Marikován (ma Szlovákia).

Középiskolai tanulmányai elvégzése után a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultásán hallgatta az előadásokat. Orvosi diplomáját 1903-ban kapta meg.

Pályáját a budapesti Szent Rókus és Szent István kórházakban kezdte meg, ahol 1906-ig mint segédorvos működött. Utána Dombóváron folytatott magánorvosi gyakorlatot.

1906-ban a pécsi gyermekmenhely dombóvári telepének felügyelő orvosává nevezik ki. Ugyanebben az évben a Magyar Államvasutak igazgatósága a második vasúti orvosi állásra nevezte ki.

1907. augusztus 12.-én Budapesten feleségül veszi özv. Kőszeghy Istvánnét, Ondruss Etelt.

Bekapcsolódott az 1904-ben alapított Szabad Lyceum a dombóvári lakosságot felvilágosító tevékenységébe.

1912-ben Dombóvár község képviselőtestülete községi orvossá választja.

1914-ben Kovács Sebestyén Endre vármegyei főispán érdemei elismeréséül vármegyei tiszteletbeli főorvossá nevezi ki.

A világháború kezdetétől 36 hónapon keresztül harctéri szolgálatot teljesít. Mint tartalékos ezredorvos szerelt le. Kitüntetései: bronz és arany Signum Laudis, a Ferenc József rend keresztje, a Vörös Kereszt II. osztályú tiszti érdemérme, Károly csapatkereszt, sebesülési érem.

Leszerelése után Dombóváron folytatta orvosi praxisát. A MÁV pályaorvossá, majd egészségügyi tanácsadóvá nevezi ki. Tagja a vármegye törvényhatóságának és a Dombóvári Közgazdasági Bank igazgatóságának. Elnöke a Vörös Kereszt Egyletnek, ügyvezető igazgatója az Önkéntes Mentőegyesületnek, az Önkéntes Tűzoltó Egyesület mentőparancsnoka.

1913 őszétől több mint negyedszázadon keresztül tanított a gimnázium VII.-VIII. osztályaiban egészségtant. Minden tanév végén nem csekély összeggel jutalmazott egy tehetséges de szegény vasutas gyermeket. Emellett házában szállást és kosztot biztosított egy-egy vidéki rászoruló gyermeknek.

1927-től a dombóvári Szent Orsolya-rendi Tanítóképzőben szintén egészségtant oktatott.

1933-ban a kormányzó a Magyar Vörös Kereszt Egylet céljainak előmozdítása érdekében kifejtett tevékenységéért az elismerését fejezi ki. Szintén 1933-ban a belügyminiszter a tűzoltás terén kifejtett munkásságáért a 25 éves díszérmet adományozta Riesz doktornak.

Rendelőjében ingyen rendelt a legelesettebb vasutasoknak és cselédeknek. Időponttól és időjárástól függetlenül egy-egy nehéz szüléshez a községi bába hívására igáskocsin rázatja magát a legtávolabbi puszta cselédlakásáig is. A hozzá özönlő betegek nem csak diagnózist hallanak, nemcsak orvosságot kapnak, hanem bátorítást és biztatást is. S ha kellett akkor meleg ételt, kenyeret. Ruhaneműt, tüzelőt a további élethez. Vagy éppen pénzt a kórházba való beutazásra, az oda-vissza út költségeit.

Ezért nőtt állandóan betegeinek, sokszor csak szegényeinek száma. Ezért lett ő Dombóváron és a járásban egyaránt a húszas-harmincas években a „szegények orvosa”, mindenki „Józsi bácsija”.

1940-ben vonult nyugalomba. Ekkor már régóta betegeskedett, később tolókocsiba kényszerült.

1944 nyarán a dombóvári gettó felállításakor őt is bezárják. Az emberek ezt megtudva ki akarták menteni és elbújtatni. Ő megköszöni az érte fáradozók tevékenységét, de nem hagyja magára sorstársait. 1944. június 26-án deportálták.

Dr. Riesz József kiszabadítása céljából az Orsolya-rendi apácák, akik igen ritkán hagyták el a zárda épületét, lementek a vasútállomásra a bevagonírozáskor és állítólag térden állva könyörögtek, ne vigyék el az orvosukat. Felesége, a katolikus Ondruss Etel egyes hírek szerint kormányzói mentesítést is szerzett a férjének, de hiába. Néhány visszaemlékező szerint a szívbeteg, tolókocsiba kényszerült orvos már a deportáló vonaton elhunyt.

(Forrás: mnl.gov.hu, dombopedia.hu, a következőkben idézett cikkek.)

Dr. Riesz József és családja.
(Forrás: dombopedia.hu)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

Magyarország tiszti cím és névtára 1906. (25. évfolyam p. 152. ADT)

Szent István-kórház. (IX., Üllői-út.)

Főorvosok: Hockhalt Károly dr., egyet. m. tanár, ... **Rendelő orvosok:** Hüttl Hümér dr., egyet. m. tan. . . . **Alorvosok:** Neumann Miksa dr. . . . **Segédorvosok:** . . . . *Riesz József dr. . . .*

Tolnamegyei Közlöny 1906. július 05. (34. évfolyam 27. szám p. 4. ADT)

Uj orvos.

Dr. Riesz József orvos, ki több fővárosi kórházban működött és hosszabb ideig a Sz.-István kórházban másodorvos volt, Dombóváron telepedett le.

Tolnamegyei Közlöny 1906. szeptember 06. (34. évfolyam 36. szám p. 3. ADT)

Orvosi kinevezés.

A pécsi m. kir. állami gyermekmenhely vezetője *dr. Riesz József dombóvári gyakorló orvost a pécsi menhely dombóvári telepének orvosává kinevezte.*

Dombóvár és Vidéke 1906. szeptember 16. (8. évfolyam 37. szám p. 2.)

Uj vasuti orvos.

Örömmel értesülünk, hogy a Magyar államvasutak igazgatósága *Dr. Riesz József, városunk uj és már közkedveltségben álló orvosát a második vasuti orvosi állásra kinevezte.*

Tolnamegyei Közlöny 1907. augusztus 22. (35. évfolyam 34. szám p. 3. ADT)

Dr. Riesz József dombóvári orvos folyó hó 12-én esküdött Budapesten örök hűséget Ondruss Etel urhölgynek.

Tolnamegyei Közlöny 1910. március 10. (38. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

Meghosszabbított szabadság.

Az alispán dr. Neumann Jónás dombóvári körorvosnak szabadságidejét három hónapra meghosszabbította és helyettesítésével *dr. Riesz József dombóvári magánorvost* bízta meg.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. szeptember 08. (6. évfolyam 61. szám p. 3. ADT)

Operáció.

Dőry József dombóvári nagybirtokos, vármegyei közéletünknek eme illusztris s általános tiszteletnek örvendő alakja évek óta szenvedett súlyosabb természetű bajokat. Utóbb annyira elhatalmasodott a betegsége, hogy az operáció elkerülhetetlenné vált, miért is Herczl tanár assistenseivel kedden Dombóvárra érkezett. Már minden elő volt készítve az operációhoz, jobbnak vélték azonban, ha az Budapesten történik meg, így a beteget külön vasúti kocsiban szerdán Budapestre szállították, ugyanaznap felutaztak a család itteni orvosai dr. Obláth Adolf bonyhádi és *dr. Riesz dombóvári orvosok* is. Az operáció ma reggel történt meg a Herczl-féle szanatóriumban s azt maga Herczl tanár végezte 7 orvos segédkezésével. . . . .

Dombóvár és Vidéke 1910. december 18. (10. évfolyam 51. szám p. 2.)

Kinevezés.

A lemondás folytán megüresedett dombóvári körorvosi állásra a járási főszolgabíró helyettesül *dr. Riesz József orvost* nevezte ki és a törvényben megállapított fizetésének utalványozása iránt előterjesztést tett. A helyettesítést azon körülmény tette szükségessé, hogy Dombóvár község képviselőtestülete önálló községi orvosi állás szervezését határozta el, mely határozat kormányhatósági jóváhagyást igényel, de a jóváhagyás még nem történt meg. Nehogy az állás addig is üresen maradjon, a főszolgabíró igen helyesen gondoskodott a helyettesről.

Dombóvár és Vidéke 1911. február 26. (11. évfolyam 9. szám p. 4.)

Tűz volt.

Tűzi lárma verte fel mult szombaton délután az Erzsébet utca környékét, de szerencsére minden nagyobb baj nélkül hamarosan elfojtották a veszedelmet. *Riesz József dr. házában* a mosókonyha padlásán levő víztartályt javították a lakatosok és vigyázatlanságból a tartányt burkoló zsup meggyulladt. – A gyorsan megjelenő tűzoltók és a segítségükre sietők kibontották a tetőzetet és elfojtották a tüzet, mielőtt az a közvetlen mellette levő és szénával megrakott istálló padlására átterjedhetett volna. – A tűz így csak csekély kárt okozott, de annál többet az a rengeteg báméskodó csöcselék és gyerek, akik a virágágyásos udvart tökéletesen összegázolták és amellet még tűzoltókat munkájukban is a legnagyobb mértékben megakadályozták.

Dombóvár és Vidéke 1911. július 02. (11. évfolyam 27. szám p. 2.)

Orvosi előadás.

Dr. Riesz József a helybeli gyermektelep bizottság kérésére ma délután 5 órakor az állami iskolában a bizottság tagjai és az érdeklődő szülők számára előadást tart a koleráról, annak keletkezéséről és az ellene való védekezésről különös tekintettel a gyermekekre.

Honvédségi Közlöny 19011. december 07. (38. évfolyam 44.szám p. 412. ADT)

Áthelyeztetik		N é v	Rangnap	Rangsorozat	Lakhely	Honvéd kiegészítő kerület száma	Megjegyzés
mely közös hadseregbeli csapat-test tartalékából	mely honvéd csapat-test tartalékába						
39.	trencsényi 15.	dr. Paszternák Oszkár	1909. április 16.	dr. Csák Béla elé	Rózsahegy	15	
50.	szatmári 12.	dr. lvg Alth Jenő		dr. Gergely Károly után	Budapest	1	
39.	debreczeni 9.	dr. Hajnal Dezső	1909. április 16.	dr. Patzák Ödön után	Debreczen	3	
5.	tábori taraczkézred	dr. Totth Gedeon	1909. június 1.	dr. Braun Gyula után	Budapest	1	
12.	tábori ágyuezred	dr. Schulhof Sándor			Szerencs	10	
72.	gyalogezred	dr. Kammer Manó			Budapest	1	
5.	gyalogezred	dr. Melchner Vilmos			Szatmár-Németi	12	
6.	tábori taraczkézred	dr. Hritz Artúr	1910. febr. 1. decz. 1.	dr. Neumann Miksa után	Lőcse	9	
71.	gyalogezred	dr. Riesz József	1910. ápr. 16.	—	Dombóvár	19	

Tolnamegyei Közlöny 1912. március 03. (40. évfolyam 9. szám p. 3. ADT)

Orvosválasztások.

Dombóvár község képviselőtestülete dr. Riesz Józsefet, Ujdombóvár község képviselőtestülete pedig dr. Bárány Lipótot választotta meg egyhangulag községi orvosokká.

Dombóvár és Vidéke 1912. november 10. (12. évfolyam 45. szám p. 2.)

Kinevezés.

Dr. Riesz József dombóvári községi orvos f. hó 1-én tartalékos főorvossá neveztetett ki a 8. huszárezredhez.

Iskolai értesítők – Katolikus Gimnázium Dombóvár, 1913. (p. 20. ADT)

. . . Az egészségi vizsgálatot *Dr. Riesz József helybeli orvos ur* végezte szívességből és pedig az év folyamán kétszer; egyszer az év elején s egyszer az év végén. Ugy szintén elvégezte az újraoltásra kötelezettek oltását is. Az egész év folyamán figyelemmel kísérte intézetünk egészségi viszonyait olykor-olykor hasznos tanácsokat adva a testületnek. Ezeken kívül több szegény tanulót ingyen gyógykezelésben részesített.

Fogadja igen tisztelt orvos ur, lekötelező szívességeért itt is köszönetemet.

Budapesti Közlöny 1914. március 29. (48. évfolyam 72. szám p. 9. ADT)

. . . . A honvédség kötelékéből elbocsáttattak: a szolgálati kötelezettség teljesítése után, tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül 1913. évi december 31-ével: a véderőről szóló 1912. évi XXX. t.-c. 59. §-a alapján:

dr. Lamp Mór budapesti 1., dr. Királyfi Géza munkácsi 11., ... dr. Riesz József pécsi 8. huszárezredbeli tartalékos főorvosok, ...

Egyenlőség 1915. április 15. (34. évfolyam 15. szám p. 5. ADT)

Dombóvári hősök.

A dombóvári zsidó hősök e héten érkezett statisztikájából vesszük a következő adatokat: Bugar Ödön kereskedőnek 4 fia vonult hadba. - 1. Balogh Sándor dr. ügyvéd, hadnagy az északi harctéren elesett. 2. Balogh László dr. főorvos. 3. Balogh Zsigmond 44. gyalogezred önkéntes tizedese az északi harctéren súlyosan megsebesült. Egyik lábát amputálták, balkarján 4 löse van. 4. Balogh Mihály dr. ügyvéd, népfölkelő. . . .

Dr. Riesz József községi orvos, a 17. népfölkelő ezred III. zászlóaljának orvos-főnöke, a harctéren ezredorvos lett és signum laudist kapott. A szerbeknek 29-iki boszniai betörése alkalmával a Klasenica melletti ütközetben, midőn zászlóaljának egész tisztikara megsebesült, 3 napig parancsnokolt a bataillon fölött. . . .

Tolnavármegye és a Közérdek 1915. október 07. (11. évfolyam 80. szám p. 2. ADT)

Ezüst Signum laudis.

Dr. Riesz József amint már említettük, az olasz harctéren, a doberdói fensíkon, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és bátor magatartásáért az ezüst Signum laudist kapta, mely kitüntetés most a háboru alatt lett szervezve és a háboru után megszűnik. A kitüntetést most még csak ketten kapták, a dandárparancsnok és *dr. Riesz*, a 29. és a 17. gyalogezrednél. A trónörökös melegen üdvözölte s kétszer kezét fogott vele s megdicsérte a szerbiai és olasz harctéren szerzett érdemeiért s igen soká beszélgetett vele. Végül megkapta a Vöröskereszt vitézségi érmet is, a vitézségi szalagon a kolerajárvány tovább terjedése meggátlása miatt.

Honvédségi Közlöny 1917. február 17. (44. évfolyam 23. szám p. 336. ADT)

A király a hadidíszítményes Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta: az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül: *dr. Riesz József*, a 29. népfőlkelő gyalogezrednél beosztott népfőlkelő ezredorvosnak. . . .

**Dr. Riesz József műtét közben egy katonai kórházban.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)**

Dombóvári Hírlap 1917. július 01. (1. évfolyam 27. szám p. 2. ADT)

Baleset.

A templomfestéssel kapcsolatos állványozási munkák közben könnyen végzetessé váló szerencsétlenség történt a dombóvári templomban. Nagy Lajos festősegédet a könnyelmű állványáthelyezéskor leszakadt hatalmas deszkák és gerendák maguk alá temették. *Dr. Riesz József katonai egészségi felügyelő, rövid szabadságon itthonlevő főorvosunk* azonnal a helyszínére sietett és első segélyt nyújtott. Kisebb-nagyobb zúzódások és sérüléseken kívül nagyobb baja nem lett a szerencsétlenül járt segédnek.

Dombóvári Hírlap 1917. december 23. (1. évfolyam 52. szám p. 3. ADT)

Szabadságon.

Dr. Riesz József főorvos a napokban hosszabb szabadságra érkezett. Reméljük, hogy szabadsága felmentéssel végződik.

(Forrás: dombopedia.hu)

Pécsi Napló 1919. január 09. (28. évfolyam 6. szám p. 5. ADT)

Máv. orvosi hírek.

Bárány Lipót dr. ujdombóvári Máv. pályaorvos orvosi tanácsadóvá kineveztetett; ugyancsak Ujdombóvárra dr. Riesz József, pályaorvossá neveztetett ki.

Dombóvári Hírlap 1921. július 03. (5. évfolyam 27. szám p. 2. ADT)

. . . . A diákság ezuton mond köszönetet mindazoknak, akik a juniális megtartását elősegítették és a sikerhez munkálkodásukkal hozzájárultak. Elsősorban dr. Riesz Józsefnek, kik egy teljes héten át dolgoztak a diáksággal együtt fáradhatatlanul a jó siker érdekében. Köszönik a dombóvári leányoknak szíves segítségét, valamint Dombóvár közönségének az értékes tombolatárgyakat, ugyszintén azt, hogy lehetővé tették a buffet nagy sikerét adományaikkal.

Dombóvári Hírlap 1922. május 21. (6. évfolyam 21. szám p. 1. ADT)

Megalakult az Önkéntes Tűzoltó Egyesület.

Május 14-én délután 4 órakor tartotta alakuló gyűlését a dombóvári Önkéntes Tűzoltó Egylet a községházán. A gyűlést Illés Gyula, mint a volt Tűzoltó Egyletnek főparancsnoka nyitotta meg. Ez alkalommal megalakult a tisztikar. Elnök lett Kenézy László főszolgabíró, főparancsnok Thész Antal, tiszteletbeli főparancsnok Illés Gyula, alparancsnok Romaics István, mászóparancsnokok Neiser Lajos, Főbusz Antal és Laurisch Károly, szivattyu parancsnokok Cser József és Wolf Lajos, mentőparancsnok dr. Riesz József, rendfenntartó Szabó Jenő, ...

1922. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár (p. 10. ADT)

. . . . Köszönettel adózik az intézet mindazoknak, akik két érdemes tanulónknak, Májer Péter III. és Rőmer Lajos III. o. tanulóknak a tanév folyamán szállást és ellátást adtak. Az előbbi szállásra fogadta dr. Riesz József iskolaorvos, az utóbbit Neizer Lajos kereskedő. Májer Péternek juttattak ellátást: Láng János vasúti vendéglős, dr. Riesz József iskolaorvos, Szenczy Sándor jegyző, özv. Binder Nándorné, Degovics István cukrász és Link János szabómester. . .

Tolnamegyei Ujság 1926. szeptember 18. (8. évfolyam 37. szám p. 3. ADT)

Dombóvár nagy ünnepe.

Dombóvár nagyközség szeptember 13-án leplezte le fényes és megható keretek között a világháboruban elesett hőseinek emlékét. . . .

A leleplezési ünnepély messze felülmulta a helyi ünnepek kereteit és mondhatni, országos jelentőségűvé vált azzal, hogy József kir. herceg Őfensége is kegyes volt abban résztvenni. . . .

Nagy hatást keltett a lovasbandérium, amely ugyancsak a Kapos-hídnál várta a Fenséges urat. A lovasbandérium megszervezése *dr. Riesz József* községi orvos érdeme, aki maga állott a banderisták élére és magyar népviseletben olyan pompásan ülte meg a lovat, hogy becsületére vált volna egy hortobágyi csikósnak is, olyan pompásan elvezényelte a lovasokat, hogy ha nem tudtuk volna, hogy ő a mi egészségünk őre, azt hittük volna, hogy egy „békebeli” huszárkapitány. . . .

A lovasbandérium. (Dr. Riesz nyíllal jelölve.)
(Forrás: DRSzn fb. csoport)

1927. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár (p. 20. ADT)

Dr. Riesz József, máv. egészségügyi tanácsadó, községi orvos, vármegyei tb. főorvos. Végezte az iskolaorvosi teendőket és tanította a VII. osztályban az egészségtant heti 2 órában. Lakik: Erzsébet u. 1. szám alatt.

Tolnamegyei Ujság 1928. december 01. (10. évfolyam 49. szám p. 6. ADT9)

Egészségügyi előadás.

A Magyar Vöröskereszt Egylet ismeretes filmelőadássorozatából a tüdővészről szóló rész szombaton délután került Dombóvárott bemutatásra. . . . Mindenekelőtt *dr. Riesz József vármegyei tb. főorvos* előadást tartott a tüdővész okairól és azokról az óvóeszközökről, amelyekkel ellene védekezni lehet. . . .

Magyar Pénzügyi Compass 1928. (2. kötet p. 125. ADT)

Dombóvári Közgazdasági Bank RT.

. . . . . Igazgatóság: Szabó Lajos magyar királyi gazdasági főtanácsos, nagybirtokos (elnök, Nosztánpusztá), Kovács Gyula földbirtokos (Inámpusztá), Láng Alajos hercegi malomigazgató, dr. Bárány Lipót főorvos, Szabó Jenő nagykereskedő, *dr. Riesz József főorvos*, Ráth István nagybérlő (Szarvasd-pusztá), dr. Szabó Imre, Weisz Ödön, Schwarz Lajos, Gold Jákó (ügyvezető igazgató). . . . .

Somogyi Ujság 1929. január 03. (11. évfolyam 2. szám p. 3. ADT)

A Magyar Vöröskereszt Egylet rendezésében Dombóváron, csütörtökön, múlt hó 27-én egészségügyi előadás volt, amelyen az Iparmozgó teljesen megtelt. *Dr. Riesz József vármegyei tb. főorvos* kimerítő, érdekesítő gyakorlati előadást tartott az anya- és csecsemővédelemről. . . . .

Somogyi Ujság 1929. január 12. (11. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

A „Dombóvári Mentőegyesület” kedden délután tartotta első rendes közgyűlését a községháza nagytermében Kenézy László járási főszolgabíró elnöklete alatt. . . . . Az ügyvezetői jelentést *dr. Riesz József, vármegyei tb. főorvos* terjesztette elő, amelyben részletesen kifejtette azokat az eredményeket, amelyeket az egylet egy év alatt elért. . . . .

Budapesti Közlöny 1929. június 06. (63. évfolyam 126. szám p. 19. ADT)

Dr. Riesz József orvos, dombóvári lakos tisztí orvosi bizonyítványa, melyet a T.O. Vizsgák Országos Bizottsága előtt 1905. okt. 26-29. napokon letett vizsgája alapján nyert, elveszett. Megtaláló kéri, hogy az elveszett okmányt fentnevezetthez, költségei megtérítése mellett, juttassa el.

Tolnamegyei Ujság 1930. március 19. (12. évfolyam 22. szám p. 4. ADT)

Autóelgázolás.

Dr. Riesz József dombóvári körorvos autója, amelyet Varga Gyula soffőr vezetett, 12-én elütötte Horgovits István 6 éves kisfiut. A szerencsétlenül járt kis gyermeknek a körorvos adta meg az első segélyt.

Uj-Somogy 1930. november 29. (12. évfolyam 272. szám p. 2. ADT)

Sulyos autószerencsétlenséget okozott egy karádi teherautó Dombóváron.

Mindkét autó soffőrje ellen megindult az eljárás.

Tegnap délután négy óra tájban indult el autóján *dr. Riesz József, Dombóvár főorvosa*, hogy fekvő betegeit meglátogassa. Az autó a főorvos lakásáról alig indult el, midőn a katolikus templom előtti kanyarnál szembe jött vele Fias József karádi cipésmester Ford-gyártmányu teherautója.

A főorvos Fiat-kocsijának a soffőrje tulzott óvatosságból a kanyarnál leállította a kocsiját, hogy a hatalmas teherautó minden nehézség nélkül haladhasson el mellette. A teherautó soffőrje, Horváth Lajos karádi lakos, azonban oly szabálytalanul vette a kanyart, hogy beleszaladt a főorvos kocsijába. . . . .

1931. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár (p. 45. ADT)

. . . . Az elmúlt iskolai év második felében országszerte föllépett influenza-járvány nálunk is megzavarta a tanítás rendes menetét. . . . Istennek hála, - az influenzás megbetegedések csak 3 esetben jártak szövődménnyel, melyeknek veszedelme azonban *dr. Riesz József intézeti orvos* fáradhatatlan, lelkiismeretes kezelésének nyomán, csakhamar elmúlt.

Tolnamegyei Ujság 1932. március 09. (14. évfolyam 20. szám p. 2. ADT)

A Vöröskeresztgyelet dombóvári fiókjának közgyűlése.

A Vöröskereszt dombóvári fiókja szombaton tartotta évi rendes közgyűlését *dr. Riesz József vármegyei tb. főorvos elnökle*te alatt. Az évi jelentést *dr. Piukovich Sándor* titkár mutatta be. Partl József pénztáros jelentése után elhatározta a közgyűlés, hogy 400 P-t adományoz a dombóvári ínségeseknek. A következő három évre elnök lett *dr. Riesz József*, alelnök Csery István, női társelnök özv Szallós Jánosné, női elnök Dvorzsák Reszőné, titkár *dr. Piukovich Sándor*, pénztáros Partl József, ellenőr Bauer Henrik, számvizsgálók Bencze János, Binder Böske és Szabó Jenő. Választottak ezen kívül 16 tagu női választmányt, míg a férfi választmány tagjai lettek az összes dombóvári orvosok és 12 tag.

Tolnamegyei Ujság 1932. szeptember 14. (14. évfolyam 72. szám p. 2. ADT)

Járásorvosi megbízás.

Dr. Perczel Béla főispán, az elhalálozás folytán megüresedett dombóvári járásorvosi teendők ellátásával megbízta *dr. Riesz József dombóvári községi orvost, tb. vármegyei főorvost*, aki a hivatalos esküt Szévald Oszkár alispán kezébe f. hó 10-én délelőtt már le is tette.

Tolnamegyei Ujság 1933. január 25. (15. évfolyam 7. szám p. 2. ADT)

. . . . A megalakulás után az alispán eltávozott a bizottság üléséről, amely a dombóvári járásorvosi állásra beérkezett kérvényekkel foglalkozott és egyhanguan *dr. Riesz József dombóvári községi orvost, h. járásorvost* jelölte. A járásorvost a főispán fogja kinevezni.

Budapesti Közlöny 1933. február 10. (67. évfolyam 33. szám p. 1. ADT)

Hivatalos rész.

A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére a magyar vörös kereszt egyesület céljainak előmozdítása érdekében kifejtett különösen buzgó tevékenységük által . . . . megengedem, hogy elismerésem tudtul adassék . . . *dr. Riesz József községi orvos, tiszteletbeli megyei főorvosnak, a dombóvári vörös kereszt fiókegylet elnökének. . . .*

Tolnamegyei Ujság 1933. december 16. (15. évfolyam 99. szám p. 4. ADT)

Díszérem átadás.

A belügyminiszter a tűzoltás terén éveken át kifejtett fáradhatatlan munkásságuk jutalmául Laurisch Károly járási tűzfelügyelőnek, *dr. Riesz József vármegyei tb. főorvosnak* és Marton Kálmán kántortanítónak a 25 éves díszérmét adományozta. A kitüntetés átadása csütörtökön, f. hó 14-én délután 6 órakor a Nemzeti vendéglőben tartott díszközgyűlés keretén belül történt. . . . .

Friss Ujság 1935. december 11. (40. évfolyam 282. szám p. 6. ADT)

A kormányzóné adott babakelengyét.

Horváth Istvánné dombóvári cigányasszonynak most született meg ötödik fiugyermeke. A nagy nyomorban élő sokgyerekes asszony érdekében *dr. Riesz József főorvos, a dombóvári vörös keresztcsoporthoz* elnöke kért szóval fordult a kormányzónéhoz, aki előtt feltárta Horváth Istvánné nagy nyomorát. A kormányzó felesége nyomban intézkedett és az egyszerű cigányasszonynak olyan gazdag babakelengyét küldtek, aminek az egész cigánysokadalom csudájára járt.

Tolnamegyei Ujság 1937. július 17. (19. évfolyam 54. szám p. 2. ADT)

Jubilálnak a dombóvári mentők.

A dombóvári mentőállomás hétfőn töltötte be fennállásának 10 éves fordulóját. A mentőállomás 1927. július 12-én, mint Dombóvári Önkéntes Mentő Egyesület, Kenézy László járási főszolgabíró, elnök, *dr. Riesz József vm. tb. főorvos, ügyvezető igazgató* vezetése mellett kezdte meg a működését. 1932-ben alakult át mentőkirendeltséggé s azóta mint a Vármegye és Városok Országos Mentőegyesületének dombóvári egysége teljesíti mélyen szociális, embermentő feladatát. Az állomást *kirendeltségi minőségében is dr. Riesz József vezeti. . . .*

Alakulattörténetek 1937. M.kir. 17. honv. gyalog és népfőlkelő ezred története (p.346. ADT)

Dr. Riesz József orvos Dombóvár, e. l. törzsorvos. Bevonult a mozgósításkor és az npf. ezreddel a szerb harctérre ment. Részt vett annak küzdelmeiben mint zászlóalj, majd 1915. július közepétől a testvér 29. h. gy. ezred orvosfőnöke, egészen 1917. májusig. Kitüntetései: Fer. Józ. rend lov. ker., Ez k. é. é., Br. k. é. é., Vör. ker. II. o. jelv. kardokkal.

Tolnamegyei Ujság 1939. november 08. (21. évfolyam 88. szám p. 2. ADT)

Kitüntetés.

Tolna vármegye testnevelési bizottsága és a vármegyei testnevelési felügyelőség *dr. Riesz József dombóvári községi orvosnak, a leventék egészségügyi kiképzése terén sok éven át tanúsított fáradhatatlan munkájáért elismerését és köszönetét fejezte ki.*

Tolnamegyei Ujság 1940. február 21. (22. évfolyam 13. szám p. 4. ADT)

Légvédelmi egészségügyi tanfolyam.

Dombóváron az elmúlt héten egészségügyi oktatás volt a légvédelmi alakulatok és segélyhelyek női és férfi beosztottjai részére. Az oktatást *dr. Riesz József* és *dr. Koralewski Géza* községi orvosok tartották. Az előadáson ez alkalommal először megjelent hölgyek nagy érdeklődéssel hallgatták az orvosok előadásait.

Tolnamegyei Ujság 1940. október 16. (22. évfolyam 75. szám p. 2. ADT)

Dombóvári MÁV orvosi kinevezések.

Az államvasutak igazgatósága *dr. Riesz József máv. orvos nyugdíjazása folytán a máv. orvosi teendőkkel ideiglenesen, mint helyettest dr. Koralewski Géza* orvost bízta meg. . . .

Tolnamegyei Ujság 1941. március 01. (23. évfolyam 17. szám p. 2. ADT)

Tuberkolózis hét Dombóváron.

Az egész országban a múlt héten tartották az orvosok a felvilágosító előadásokat az országos tuberkolózis hét keretében, hogy felvilágosítsák a lakosságot ennek a nagy, nemzetpusztító betegségnek a lényegéről és felhívják a figyelmet a védekezésre. Dombóváron is megtartották ezeket az előadásokat a községi orvosok. *Dr. Riesz József* a középiskolák ifjúsága előtt beszélt, míg dr. Koralewski Géza az Iparműzeumban a nagyközönségnek tartott előadást. . . .

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár (p. 12. ADT)

. . . . A már régóta beteg *dr. Riesz József* helyett dr. Koralewski Géza községi orvos látta el az iskolaorvosi és az egészségtan tanári teendőket. . . .

Dr. Riesz József portréja
(Marczell György gimnáziumi rajztanár festménye)
(Forrás: dizma.hu)

(Forrás: DRSzN fb. csoport)

Dr. Bárány Lipót

(1884 – 1944)

1884. július 31-én született Hőgyészen. Édesapja dr. Bárány Jakab, édesanyja Kohn Janka Johanna.

Középiskolai tanulmányait az Állami Gimnáziumban végezte Kaposváron. Egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultásán végezte. Orvosi diplomáját 1909-ben szerezte meg.

Gyakorló éveit a kaposvári és a szekszárdi kórházban töltötte.

1911-ben telepedett le Dombóváron és nyitott orvosi rendelőt. Ugyanebben az évben helyettesítő orvos Szakcsón, majd a dombóvári gyermektelep orvosa.

1912-ben Újdombóvár községi orvosává és a MÁV pályatorvosává nevezik ki.

1915-ben eljegyezte majd feleségül vette Fischer Alice-t. Gyermekei Bárány Tibor, Bárány Veronika.

A világháború ideje alatt a Dombóvárról és a járásból bevonult községi és körorvosokat helyettesíti. Mint Vöröskereszt Egyleti orvos egy 200 ágyas kiegészítő kórházat vezetett.

1916-ban Vöröskeresztes főorvossá nevezik ki. Ugyanekkor megbízzák a Fatelítő összes személyzetének egészségügyi kezelésével. A Vörös Kereszt hadiékítményes II. osztályú díszjelvényével tüntetik ki.

1918-ban kitüntetik a II. osztályú hadi polgári érdemkereszttel.

1923-ban tiszteletbeli járásorvossá nevezik ki.

A Dombóvári Közgazdasági Bank RT. igazgatósági tagja. A dombóvári Nemzeti Társaskör választmányi tagja. A vármegyei törvényhatósági bizottság és községi képviselőtestület tagja. Tagja valamennyi társadalmi egyesületnek. Az izraelita hitközség elnöke.

1940. január 1-től – saját kérésére – 30 éves szolgálat után nyugdíjazták.

1944-ben deportálták Auschwitzba, ugyanott 1944. július 7-én tűnt el. Felesége és Veronika leánya augusztus közepén tűntek el Auschwitzban.

(Forrás: mnl.gov.hu, dombopedia.hu, a következőkben idézett cikkek)

Dr. Bárány Lipót
(Forrás: mnl.gov.hu)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

NYOLCADIK OSZTÁLY.												
A tanuló neve és vallása ; ismétlő- vagy tandíjmentes-e?	Magaviselet	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló irodalom	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcseleti előtan	Görögpótló rajz
Alpár János izr.	1	2	2	3	3	—	3	3	3	3	2	—
Auguszt Jenő r. k.	2	2	3	3	—	3	3	2	2	3	3	1
Bank Sándor r. k.	1	1	1	3	2	—	2	1	2	1	2	—
Bárány Lipót izr. tm.	1	1	1	1	1	—	1	1	2	1	1	—
Boskovitz Miksa izr.	2	2	3	3	3	—	2	2	3	3	3	—
Csutorás Géza r. k.	1	2	2	3	3	—	2	1	2	2	2	—

(Forrás: Iskolai értesítők – Állami Gimnázium Kaposvár 1903 (p. 120. ADT)

Dombóvár és Vidéke 1911. március 05. (11. évfolyam 10. szám p. 3.)

Uj orvos.

Bárány Lipót dr. a szekszárdi „Ferenc” közkórház volt alorvosa községünkben telepedett le és orvosi működését már a napokban megkezdte. Lakása a Deák Ferenc utcában a Szilák-féle házban van.

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. április 17. (7. évfolyam 31. szám p. 2. ADT)

Helyettesítés.

A szakcsi körorvosi állásra *dr. Bárány Lipót dombóvári orvos* küldetett ki helyettesítés végett.

Tolnamegyei Közlöny 1911. szeptember 03. (39. évfolyam 36. szám p. 3. ADT)

Megbízás.

A belügyminiszter *dr. Bárány Lipót dombóvári orvost* bízta meg a dombóvári gyermektelep orvosi teendőinek elvégzésével, mivel *dr. Riesz József* eddigi teleporvos ezen állásáról lemondott, akinek a miniszter buzgó működéseért elismerését fejezte ki.

Dombóvár és Vidéke 1912. február 04. (12. évfolyam 5. szám p. 2.)

Községi orvosi állások.

E hó elsején érkezett le a belügyminiszter jóváhagyása Dombóvár és Ujdombóvár községek azon határozatára, mely szerint mindkét község külön-külön községi orvosi állást szervez. A dombóvári orvosi teendőket két év óta Riesz József dr. helyettes községi orvos látja el. A községi határozat jóváhagyása után tehát a további hivatalos eljárás csak formaiasság lehet, épügy Ujdombóvár orvosi állására nézve is, melyre szintén *van egy rátermett, nagytudású fiatal orvosunk, Bárány Lipót dr.*, ki egy év óta, mióta nálunk letelepedett, kiváló tehetségénél és fáradhatatlan szorgalmánál fogva megszerezte azt a bizalmat, mely az új szervezésű álláshoz szükséges. Rövid időn belül tehát biztosítva lesz Dombóvár és Ujdombóvár egészség ügyének a legjobb ellátása.

Tolnamegyei Közlöny 1912. március 03. (40. évfolyam 9. szám p. 3. ADT)

Orvosválasztások.

Dombóvár község képviselőtestülete dr. Riesz Józsefet, Ujdombóvár község képviselőtestülete pedig dr. Bárány Lipótot választotta meg egyhangulag községi orvosokká.

Dombóvár és Vidéke 1912. július 07. (12. évfolyam 27. szám p. 3.)

Orvosi kinevezés.

A Máv. Igazgatósága dr. Bárány Lipót ujdombóvári községi orvost vasutegészségügyi és pályaorvossá nevezte ki.

Tolnamegyei Közlöny 1912. december 08. (40. évfolyam 49. szám p. 5. ADT)

Vasuti elgázolás Dombóváron.

Mennyei János fűtő, dombóvári lakos az 1041 számú vegyesvonattal november hó 27-én este 10 óra után érkezett meg Ujdombóvár állomásra. Nyomban a megérkezés után elment a fűtőházi irodába a legitimációért. A mozdonyvezetővel abban állapodott meg, hogy a fűtőházban fog reá várakozni és ott fogja neki átadni az ő legitimációját. De Mennyei elunta a várakozást és kiment a pályára, hogy fölkeresse a mozdonyvezetőt, aki ezalatt kitolatta a vonatot Döbrököz irányban. Minthogy Mennyei nem akart a vonat után gyalogolni az állomás másik végére, visszafordult a fűtőház felé, de az egyik vágányhoz oly közel jutott, hogy az ezen sínpáron vele szembe jövő gép elütötte és balkarját és ballábát levágta. A nyomban értesített dr. Bárány Lipót és dr. Riesz József vasúti orvosok azonnal kimentek az állomásra és a szerencsétlenül járt fűtőnek ballábát a bokaízületen felül leoperálták, a sebet elkötötték és Mennyeit egy mozdonyból és egy kocsiból álló különvonaton beszállították a kaposvári megyei kórházba. Mennyei állapotáról mindeddig nem kaptunk értesítést, de orvosaink állítása szerint 3-4 hét alatt elhagyhatja a kórházat. . . .

Somogyi Hírlap 1913. február 23. (10. évfolyam 45. szám p. 6. ADT)

Kulturegyesület Dombóváron.

Dombóvár társadalmának több lelkes és önzetlen tagja elhatározta, hogy megalakítja a kulturegyesületet. Az alapszabályok kidolgozásával Illés Gyula főjegyzőt, *dr. Bárány Lipót orvost*, *dr. Sas Istvánt* és *Gyenis Antal* igazgató-tanítót bízták meg. Az alakuló közgyűlést már meg is tartották s a kulturegyesület megkezdte nemes működését.

Tolnamegyei Közlöny 1913. április 27. (41. évfolyam 17. szám p. 3. ADT)

Lemondás és megbízás.

Dr. Zilczér József döbröközi községi orvos állásáról lemondott. – A döbröközi orvosi teendők ellátásával *dr. Bárány Lipót orvos* bízott meg.

Tolnavármegye és a Közérdek 1913. július 04. (9. évfolyam 56. szám p. 4. ADT)

Baleset.

Bán István vasuti napszámost f. hó 12-én, szombaton elütötte a vonat. Szerencsésen félre tudott ugrani, úgy, hogy fején szenvedett kisebb zúzódásokat. Az első segélyben *dr. Bárány Lipót orvos* részesítette.

Tolnamegyei Közlöny 1914. július 26. (42. évfolyam 30. szám p. 6. ADT)

Szélütött vasutas.

Móricz Mihály ujdombóvári állomási váltókezelő éjjeli szolgálata alatt, amint a vágányok közt a bejárandó vonatot fogadni akarta, összeesett. Nyomban beszállították *dr. Bárány Lipót pálya orvoshoz*, ki konstatálta, hogy **Móricz Mihály** testének balfelét szélütés érte.

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár 1914. (p. 17 ADT)

. . . . A tanulók újraoltását *dr. Bárány Lipót helybeli orvos úr* 1914. november 7-én végezte, amikor is minden újraoltásra kötelezettet beoltattunk. . . . Az évvégi orvosi vizsgálat a tanév hirtelen befejezése s az orvos uraknak a sebesültek körül való nagy elfoglaltsága miatt elmaradt.

Pesti Hírlap 1915. augusztus 22. (37. évfolyam 233. szám p. 18. ADT)

Dr. Bárány Lipót dombóvári gyakorló orvos eljegyezte **Fischer Alice** urhölgyet. (Minden külön értesítés helyett.)

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár 1915. (p. 15. ADT)

Dr. Kertész Lipót és dr. Bárány Lipót orvos urak a tanév folyamán több tanulónkat láttak el orvosi tanácssal és kezeltek ingyenesen; fogadják érte az orvos urak e helyen is köszönetemet.

Tolnamegyei Közlöny 1916. január 16. (44. évfolyam 3. szám p. 2. ADT)

Vöröskeresztes főorvos.

Csekolics Endre gróf, királyi biztos *dr. Bárány Lipót dombóvári Vöröskereszt-kórház vezető orvosát vöröskeresztes főorvossá nevezte ki.*

Tolnamegyei Közlöny 1916. április 02. (44. évfolyam 14. szám p. 3. ADT)

Megbízás.

A Máv. Igazgatósága *dr. Bárány Lipót ujdombóvári pályaorvost megbízta az ottani talpfatelítő-telep összes személyzetének egészségügyi kezelésével.*

Budapesti Közlöny 1916. június 15. (50. évfolyam 136. szám p. 3. ADT)

Ferencz Salvator főherceg úr ő császári és királyi fensége, mint az osztrák-magyar Monarchia Vörös Kereszt egyleteinek védnökhelyettese – Ő császári és apostoli királyi Felségétől legkegyesebben átruházott hatáskörében – 1916. évi április hó 19-én kelt magas elhatározásával a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismeréseül a Vörös Kereszt hadiékítményes II. osztályu díszjelvényt díjmentesen méltóztatott adományozni:

. . . . Dr. Bárány Lipót kórházi orvosnak, Dombóvár, ...

Dombóvári Hírlap 1917. április 08. (1. évfolyam 15. szám p. 3. ADT)

Fültőmirigylob Kocsolán.

Dr. Bárány Lipót h. főorvos folyó évi márczius hó 31-én Kocsolán enyhelefolyású fültőmirigylobot állapított meg az iskolakötelesek között.

Dombóvári Hírlap 1917. április 15. (1. évfolyam 16. szám p. 2. ADT)

Adakozások.

A Hunyady téri Vörös Kereszt Kórházban levő sebesült katonák részére húsvéti ünnepekre adakoztak: Schréter Póli 10 k-t, dr. Bárány Lipót 12 k-t, Neizer Antal 20 k-t és 100 drb cigarettát, Bajusz Árpád 50 drb cigarettát, Huber György kalácsot és tojásokat, özv.

Sotonyáné kalácsot és Varga Józsefné kalácsot. Mindezekért a fiókegylet elnöke köszönetet mond.

Dombóvári Hírlap 1917. május 27. (1. évfolyam 22. szám p. 5. ADT)

Baleset.

F. hó 19-én ifj. Dobroveczky István dombóvári lakos, szabadságon levő katona, a község házára ment s ott a bírótól a mezőőr részére forgópisztolyt kért. Farkas Ferenc községi bíró Dobroveczky elé tett néhány forgópisztolyt, aki azok közül válogatott s csattogtatta azokat. Eközben az egyik fegyver elsült s a golyó a szemközt álló bíró balkarjába furódott. A golyót másnap *dr. Bárány Lipót orvos* kivette s kivett 3 drb. csontszilánkot is, tehát a golyó a csontot is szétzúzta, Az operáció sikerült és a gyors gyógyulásra nagy remény van. Csoda, hogy szerencsétlenség helyett csak baleset történt, mivel a golyó 12-es kaliberű nehéz ólomlöveg volt. Ismét egy intő példa – fegyverrel nem szabad játszani. . . .

Dombóvári Hírlap 1917. július 08. (1. évfolyam 28. szám p. 3. ADT)

Fekete himlő van Dombóváron a Lexa-féle téglagyár munkásai között. Szévald Oszkár járási főszolgabíró és *dr. Bárány Lipót*, majd *dr. Kertész Lipót* főorvosok a ragályos betegség terjedésének meggátlására a legszigorubb intézkedéseket foganatosították. A betegek járványkórházban elhelyeztettek. Téglagyári munkások és mindazok, kikkel érintkeztek beoltattak. A gyár és járványkórház csendőrorizet alá helyezett. A lakosság figyelmeztetik ezuton is, hogy a veszedelem terjedését saját gondatlanságával ne mozdítsa elő. A megbetegedések száma eddig 2.

Dombóvári Hírlap 1917. október 21. (1. évfolyam 43. szám p. 2. ADT)

Új beosztás.

Dr. Bárány Lipót főorvos már többször fordult a zágrebi üzletvezetőséghez azzal a kéréssel, hogy írásbeli munkáinak elvégzésére munkaerőt adjon. Nevezett üzletvezetőség végre is teljesítette a kérését, mert Eisenhauer József máv. távírást osztotta be mellé.

Dombóvári Hírlap 1917. november 04. (1. évfolyam 45. szám p. 3. ADT)

Lopás.

Dr. Bárány Lipót főorvos nappali szobájából hétfő, vagy keddi napok egyikén ismeretlen tettes az asztalról ellopta ezüst dohányszelencéjét. Az ügyes és vakmerő tolvaj akkor követte el a lopást, amikor a főorvos a mellette levő rendelőben tartózkodott.

Tolnamegyei Közlöny 1918. május 05. (46. évfolyam 18. szám p. 1. ADT)

Kitüntetések.

A király Paál József lovag, Esterházy Herceg uradalmainak nyug. kerületi felügyelője, vöröskeresztegyleti központi választmányi tag, főmegbízott-helyettesnek, *dr. Bárány Lipót gyakorló orvos*, a dombóvári vöröskereszt fiókegyleti főorvosának a II. osztályu polgári hadi érdemkeresztet adományozta.

Tolnamegyei Ujság 1923. szeptember 01. (5. évfolyam 35. szám p. 6. ADT)

Tiszteletbeli kinevezések.

Jankó Ágoston főispán beiktatása alkalmából törvényadta jogánál fogva . . . *dr. Bárány Lipót* ujdombóvári és *dr. Sterk József* tamásii községi orvosokat tb. járásorvosokká nevezte ki.

Magyar Compass 1927. (p. 325. ADT)

Dombóvári közgazdasági bank részvénytársaság. . . . Igazgatósági tagok: Kovács Gyula, Láng Alajos, *dr. Riesz József*, Szabó Jenő, Sas Lajos, Spitzer Imre, *dr. Bárány Lipót*. . . .

Somogyi Ujság 1929. június 21. (11. évfolyam 138. szám p. 4. ADT)

A dombóvári két kaszinó egyesülése.

Az a mozgalom, ami a dombóvári két kaszinó egyesülésére vonatkozott, befejezést nyert hétfőn, amidőn a Korona-szálló nagytermében a „Dombóvári Nemzeti Kör” és a „Dombóvári Társaskör” tagjai együttes ülésre jelentek meg. A közgyűlésen Kenézy László járási főszolgabíró elnökölt. Elfogadták az alapszabályok módosítását és elhatározták, hogy az egyesült kör „Dombóvári Nemzeti Társaskör” nevét viseli. . . . választmányi rendes tagok: *dr. Bárány Lipót*, Cseh Béla, *dr. Dorsics György*, Dvorzsák Rezső, Eőri Szabó Dezső, Faics Kálmán, ...

Somogyi Ujság 1930. május 04. (12. évfolyam 100. szám p. 4. ADT)

Dombóváron a nyílt utcán összeesett és meghalt egy kaposvári uriasszony.

Dombóvárról jelentik: Május első napjának délelőttjén tragikus haláleset állította meg a dombóvári Esterházy-utca forgalmát. Ugyanis özv. Auguszt Pálné kaposvári uriasszony nővérével házbér ügyekben Dombóváron tartózkodott és midőn a délelőtti órákban egyik lakójához igyekezett, Rechnitz Sándor papírkereskedése előtt hirtelen rosszul lett, pár lépést még tántorgott, majd összeesett. A járókelők azonnal a segítségére siettek az ájult uriasszonynak, kit azonnal a közelben lakó *dr. Bárány Lipót* orvoshoz szállítottak be, azonban mire orvosi beavatkozásra kerülhetett volna sor, özv. Auguszt Pálné meghalt. Halálát – amint az orvosi vizsgálat megállapította – szívszélhűdés okozta.

Tolnamegyei Ujság 1933. március 04. (15. évfolyam 18. szám p. 4. ADT)

Népművelés Ujdombóvárott.

Az ujdombóvári Esterházy telepen mult vasárnap Hollósy Andor főjegyző, dr. Bárány Lipót községi orvos és Horváth Kálmán református segédlelkész tartottak érdekes tárgyakkal előadást. Ezenfelül Gábor Béla igazgató-tanító és Gábor Béláné tanítónő betanításában több szavalat és énekszám egészítette ki a nívós műsort.

Tolnamegyei Ujság 1933. szeptember 30. (15. évfolyam 77. szám p. 2. ADT)

Uj bizottsági tagok.

Majd kijelentette a főispán, hogy az alispán a megüresedett rendes tagsági helyekre a törvényhatósági bizottságba a következő póttagokat hívta be: dr. Bárány Lipót dombóvári orvost, Pirgi Antal tolnai kereskedőt, Fleischmann Aurél bonyhádi kereskedőt, . . .

Uj-Somogy 1934. június 26. (16. évfolyam 142. szám p. 1. ADT)

A 30 éve érettségizettek találkozóján megjelentek: Abaffy Zoltán gyógyszerész Kaposvár, dr. Bárány Lipót főorvos Dombóvár, Deák Ernő kereskedelmi iskolai tanár Győr, Grünwald Béla kereskedő Kaposvár, . . .

Magyar Auto-Touring 1936. október 01. (7. évfolyam 10. szám p. 29. ADT)

Gépkocsi tulajdonosok: . . . Detra, Bozó Gyula, Györök-u. 21., Bianchi, Popper Lajos, Nürnberg-u. 2., Opel, Kammerer Andor, Magyartelek., Opel, dr. Bárány Lipót Dombóvár, Opel, dr. Reiner Antal, Baja, Merc.-Benz, Hercegprímási Téglagyár, Aranykéz-u. 2., . . .

Tolnamegyei Ujság 1937. november 20. (19. évfolyam 89. szám p. 2. ADT)

Elismerés.

A Magyar Iskolaszanatórium Egyesület elnöksége nevében gróf Zichy János vbtt. elnök, és dr. Gönczy Elemér m. kir. kormányfőtanácsos, alelnök-főtitkár elismerésüket és köszönetüket nyilvánították dr. Bárány Lipót ujdombóvári községi orvosnak az iskolásgyermek vizsgálatára és állandó figyelemmel kísérése körül kifejtett értékes és áldozatos munkásságáért . . .

Tolnamegyei Ujság 1939. november 22. (21. évfolyam 92. szám p. 3. ADT)

Nyugdíjazás.

Vármegyénk kisgyűlése dr. Bárány Lipót ujdombóvári községi orvost – saját kérésére – 1940. évi január hó 1-től 30 évi szolgálat után nyugdíjazta.

Magyar zsidók naptára 1941. (p. 182. ADT)

Anyahitközség:	Lélek:	Hitközségi elnök:
17. Celldömölk	220	Lázár Jenő
18. Csabrendek	100	Kohn Vilmos
19. Csongrád	320	Faragó István
20. Curgó	260	Dr. Gáspár Ödön
21. Devecser	220	
22. Dombóvár	730	Dr. Bárány Lipót

Magyarországi zsidó hitközségek 1944. áprilisában Budapest, 1991. (p. 138. ADT)**Tolna vármegye, Dombóvár**

Szervezet: kong. **Elnök:** Dr. Bárány Lipót **polgári állása:** orvos, **Anyakönyvvezető rabbi:** dr. Fridmann Hillel, **Lélekszám:** 700, **Adózók száma:** 196, **Iskola:** elemi, **Tanerők száma:** 1, **Hitközségi alkalmazottak száma:** 5, **Önálló felekezeti egyesület, intézmény:** Szentegylet, Nőegylet.

Magyar Közlöny 1946. november 20. (265. szám p. 4. ADT)**1.122/1946. szám.**

Dr. Bárány Lipót volt dombóvári lakos, aki 1884. július 31-én született, dr. Bárány Jakab és Kohn Janka fia, továbbá neje: Fischer Alice, aki 1895. január 22-én született, Fischer Henrik és Goldschmidt Rózsa leánya, továbbá gyermekük: Bárány Vera, aki 1922. június 14-én született, Auschwitzban, és pedig, dr. Bárány Lipót 1944. július 7-én, a többiek augusztus közepén eltűntek. Ügygondnok: dr. Kiss József dombóvári ügyvéd, Dombóvári járásbíróság.

51.

Dr. Dorsics György

(1897 – 1986)

(Forrás: mnl.gov.hu)

1897. szeptember 29-én született Dombóváron. Édesapja Dorsics János kocsmáros, édesanyja Hauch Katalin háztartásbeli.

Középiskolai tanulmányait az 1908/1909 tanévben kezdte meg az Állami Főgimnáziumban Kaposváron. Év közben kilépett a gimnáziumból. Az 1910/1911 tanévben kezdte meg ismét az első osztályt Kaposváron. Az 1 – 4 osztályt Kaposváron végezte, majd a következő négy osztályt a pécsi Ciszterci rend Nagy Lajos katolikus gimnáziumában végezte és ott is érettségizett. Az 1915/1916 tanévtől magántanulóként végezte a gimnáziumot, mivel bevonult katonának.

A világháborúban 1915-1918-ig harcolt a 19. gyalogezred kötelékében. Megkapta a II. osztályú és a bronz vitézségi érmet, a Károly csapatkeresztet. Mint tartalékos hadnagy szerelt le.

A Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultásán folytatta tanulmányait. Orvosi oklevelét 1922-ben szerezte meg.

Ezután az egyetemi klinikákon és a Rókus kórházban szerezte meg a szükséges gyakorlatot.

1925-ben tért vissza Dombóvárra és nyitotta meg magánorvosi rendelőjét.

Később a Társadalombiztosító, a MÁV és a Posta orvosa lett.

1926. november 15.-én Kassán feleségül veszi Gefferth Klára Erzsébetet.

A Dombóvári Társaskör, majd a Dombóvári Nemzeti Társaskör választmányi tagja. A Turul Szövetség bajtársi törzse tisztikarának tagja. Előadóként részt vesz a dombóvári népművelési előadásokon.

Részt vesz minden nemzeti irányú és hazafias megmozduláson. A kulturális és társadalmi egyesületek lelkes tagja.

1940-ben Újdombóvár község orvosává választják.

A háború utáni tevékenységéről keveset tudunk. 1946-ban a bíróság meghallgatja a háborúban behívott munkaszolgálatosok egészségi állapotával kapcsolatban.

Ismeretlen időpontban elköltözött Dombóvárról.

A következő vele kapcsolatos hír, hogy 1969-ben nyugállományba vonulása alkalmával már mint budapesti orvost a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntetik ki.

1972-ben a Semmelweis Orvostudományi Egyetem arany diplomával tüntette ki.

1982-ben gyémánt diplomával tüntetik ki.

1984 áprilisában meghal szeretett felesége Gefferth Klára.

1986 augusztusában életének 89. évében elhunyt. Budapesten temették el.

(Forrás: mnl.gov.hu, dombopedia.hu, a következőkben idézett cikkek)

A V. K. M. 2257 1916 sz. r. a. 1917 dec. 5-én tartott szóbeli alapján :

3 Dorsics György Dombóvár, Tolnavm., 1897. érett katonai

(Forrás: Iskolai értesítők - Ciszterci rend Nagy Lajos katolikus gimnázium Pécs (p. 21. ADT)

Honvédségi Közlöny 1918. június 20. (45. évfolyam 85. szám p. 2352. ADT)

A bronz vitézségi érem:

Dorsics György (1897., 1915. – Dombóvár) hadapródjelöltnek, a 19. honvéd gyalogezredből
....

Somogyvármegye 1918. július 05. (14. évfolyam 146. szám p. 5. ADT)

Katonai kitüntetések.

A hadsereg főparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért Kance László és Dorsics György hadapródjelölteknek, Kaller János népfőlkelő tizedesnek, Gasparics János, Tischler István, Kaiser József, Tabi József, Krepsz Lőrinc, Sajnovics György, Wagner Márton

és Makkos Péter népfölkelőknek, a 19-ik honvéd gyalogezredben, a bronz vitézségi érmet adományozta.

Fővárosi Közlöny 1924. július 11. (23. szám p. 617. ADT)

Orvosi kinevezés.

A kormánybiztos dr. Czettner Ferenc, dr. Cimbalmos József, dr. Szatmáry István segédorvosokat folyó évi június 1-től, dr. Cseby Zoltán segédorvost június 15-től, dr. Dorsics György, dr. Báthory Miklós, dr. Csiky Jenő segédorvosokat július 1-től . . . . további egyévi időtartamra segédorvosokká újból kinevezte.

Uj Nemzedék 1926. február 02. (8. évfolyam 26. szám p. 9. ADT)

A Dombóvári Társaskör legutóbb tartott közgyűlésén a következő tisztikart választotta meg: Elnök: Kenézy László, alelnök: Vér Vencel, igazgató: Csomor Kálmán, titkár: Csonka Imre, pénztáros: Hollósy Andor, ügyész: Neun János dr., könyvtáros: vitéz Földváry Béla. Választmány: Cseh Béla, Csery István, Dobor István, Dorsics György dr., Faics Kálmán, . . .

Folyószám 1	A házasságkötés helye és ideje (év, hó, nap) 2	A vőlegény		A menyasszony		A házasságkötési tanúk családi és utóneve, lakhelye 7
		családi és utóneve, állása (foglalkozása), vallása, születési helye és ideje, lakhelye 3	szüleinek családi és utóneve 4	családi és utóneve, állása (foglalkozása), vallása, születési helye és ideje, lakhelye 5	szüleinek családi és utóneve 6	
76.	Massa 1926. nov. 15.	Dr. Dorsics György orvos p. kath.	néhai Dorsics János Krauch Haladai	Gefferth László ra Egerből p. kath.	Gefferth Doris Pecsek Egerből	Dr. Fekeres Károly Massa. Dr. Gefferth László Hemáron
		szül. 1897. szept. 19. lak. Dombóvár		szül. 1901. aug. 23. lak. Massa		

(Forrás: familysearch.org – Házassági anyakönyvek – Dombóvár)

Iskolai értesítők – Koedukációs Polgári Fiu- és Leányiskola Dombóvár 1927. (p. 3. ADT)

. . . . A tanév elején nyolc-tizes csoportokban megvizsgáltatta Dr. Dorsics György helybeli orvossal a tanulókat. A vizsgálat kiterjedt a gyermek fejlődésére, látására, a fogak, torok,

mandulák állapotára, a tüdő és szív működésére. Minden gyermekről egészségügyi törzslapot állítottunk ki s a vizsgálat eredményét közöltük a szülőkkel s az iskola kívánalmainál s eljárásánál irányadóul vettük.

Tolnamegyei Ujság 1929. február 16. (11. évfolyam 7. szám p. 6. ADT)

Társasköri táncmulattság Dombóváron.

Ha nem is telt meg mult szombaton a dombóvári Korona-szálló nagyterme, azok, akik a „Dombóvári Társaskör” táncmulatságán megjelentek, egy kellemesen eltöltött este emlékével távozhattak. A táncot Kenézy László nyitotta meg Szanyi Istvánnéval és dr. Dorsics György Kenézy Lászlónéval és az a reggeli órákig fesztelen jókedvben folyt le. A rendezőség, élén Szanyi István igazgatóval és Csonka Imre titkárral, elismerésre méltó munkát fejtett ki.

Somogyi Ujság 1929. június 21. (11. évfolyam 138. szám p. 4. ADT)

A dombóvári két kaszinó egyesülése.

Az a mozgalom, amely a dombóvári két kaszinó egyesülésére vonatkozott befejezést nyert hétfőn, amidőn a Korona-szálló nagytermében a „Dombóvár Nemzeti Kör” és a „Dombóvári Társaskör” tagjai együttes ülésre jelentek meg. A közgyűlésen Kenézy László járási főszolgabíró elnökölt. Elfogadták az alapszabályok módosítását és elhatározták, hogy az egyesült kör „Dombóvári Nemzeti Társaskör” nevét viseli. A következő tisztikart és választmányt választották meg: . . . választmányi rendes tagok: dr. Bárány Lipót, Cseh Béla, dr. Dorsics György, ...

Magyar Vasút és Közlekedés 1931. május 28. (19. évfolyam 10. szám p. 7. ADT)

. . . . . Mi pályaorvosok a legnagyobb megnyugvással távozzunk otthonunkba, szerte a Csonka Hazába, mert biztosak vagyunk abban, hogy betegeinket, akiket tüzetesebb vizsgálat, vagy műtét végett ezen kórházba utalunk be, olyan helyre küldjük, ahol a legtökéletesebb klinikai vizsgálatot és segítséget nyerik, s ahova bizalommal s a gyógyulás reményével bármikor szívesen mennek vissza, mert nem csak a kezelés, hanem az ellátás és a humánus bánásmód is a legnagyobb mértékben kielégíti őket.

- Önkéntelenül tolultak a büszkeségnek és elismerésnek ezen szavai ajkunkra, - hogy felhívjuk Méltóságod figyelmét a MÁV ezen talán nem is eléggé étékelt intézményére és kérjük, hogy annak további fejlesztését becses jóindulatába és munkaprogramjába venni méltóztassék.

Kérjük végül, hogy a most befejeződött MÁV orvosi továbbképző tanfolyamhoz hasonló tanfolyamot erkölcsi és anyagi támogatásával a jövőben is előmozdítani legyen kegyes, hogy a MÁV pályaorvosok képzettsége és szociális érzék szempontjából is a példaadás révén minél inkább megközelíthessék a kórházi orvosi gárda niveljét.

Kérelmünket még egyszer Méltóságod szíves jóindulatába ajánlva maradunk

Budapest, 1931. május hó 9-én

kiváló tisztelettel:

Dr. Balla Sándor (Ujkécske), Dr. Székely Sándor (Dunakisvarsány), Dr. Csányi József (Tápiószele), Dr. Szakáts Péter (Berhida), Dr. Kovács Mihály (Kisvárd), Dr. Králik Jenő (Acsa), Dr. Ittész Zsigmond (Kaposvár), *Dr. Dorsics György (Dombóvár)*, Dr. Fábry Gábor (Nyíregyháza), ...

Tolnamegyei Ujság 1932. november 23. (14. évfolyam 91. szám p. 2. ADT)

Népművelési előadás.

Dombóvár iskolánkívüli népművelési bizottságának rendezésében vasárnap délután népesen látogatott ismeretterjesztő előadás volt. Az előadó, *dr. Dorsics György, Máv. és Társadalombiztosító orvos* volt, aki érdekes előadásban értekezett a járványos betegségekről, főleg a gyermekparalízisről és ismertette miképp kell ellene védekezni.

Tolnamegyei Ujság 1935. augusztus 10. (17. évfolyam 65. szám p. 3. ADT)

A Turul Bajtársi Egyesület Dombóváron.

A főiskolás ifjúság érdekeinek istápolására alakult Turul Bajtársi egyesület Dombóváron is megalakította törzsét, hogy egyesítse a dombóvári egyetemi hallgatókat és népszerűsítse az egyesületet. Az alakuló gyűlésen a szövetséget dr. Bojtár Imre fővezérhelyettes képviselte, a kerületet dr. Kincses István kerületi vezér, egyetemi tanársegéd; a pécsi Werbőczy B. Egyesület részéről ott volt Somogyi Ferenc egyetemi tanársegéd, egyesületi vezér, míg a budapesti református teológusok ifj. Eőri-Szabó Dezsőt küldték ki. Dr. Koralewszky Géza dombóvári orvos, lapszerkesztőnek a vendégeket üdvözlő beszéde után dr. Kincses János ismertette az alapszabályokat, majd dr. Bojtár Imre tartott avató beszédet és kivette a fogadalmakat. A megalakulás során törzsfő lett dr. Koralewszky Géza, törzsfőhelyettes dr. Bánhelyi Károly, *nádor dr. Dorsics György*, főíródeák Jávör András, kincstáros Nagy Lajos, II. udvarnagy dr. Kiss József, lövészmeister Kovács Gyula. Az alakuló gyűlés elhatározta, hogy a dombóvári törzs dominusz avatással egybekapcsolt dísztabort rendez.

Tolnamegyei Ujság 1938. augusztus 24. (20. évfolyam 68. szám p. 3. ADT)

Egészségvédelmi nap a vármegyében.

. . . . Dombóváron szeptember 3-án a Szt. Orsolya-rendi zárda nagytermében, előadók: dr. Rappay Elek m. kir. tiszti orvos, dr. Riesz József közs. orvos, *dr. Dorsics György MÁV orvos* és dr. Marosi Ferenc orvos.

Magyar Vasuti és Közlekedési Sematizmus 1938. Budapest (p. 299. ADT)

MÁV szakorvosok Pécsi üzletvezetőség

. . . . Cepinszki Andor Szomajom, Gálffy Aladár Berzence, *Dorsics György Dombóvár Kossuth-u. 61.*, Farkas Elemér Abasárkeresztúr, Gläser Jenő Sásd, ...

Belügyi Közlöny 1940. január 21. (3. szám p. 138. ADT)

A m. kir. belügyminiszter Újdombóvár községhez dr. Dorsics György orvost községi orvossá kinevezte. (181.702/1939. B. M. szám.)

Tolnamegyei Ujság 1941. november 29. (23. évfolyam 88. szám p. 2. ADT)

Az Országépítő Széchenyi Tanfolyam Újdombóváron.

A Himnusz eléneklése után a tanfolyamot dr. Halmos Andor nyug. tanügyi főtanácsos nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy a magyar jövő alapja a hit és a feltétlen összetartás. Rámutatott a mai magyar életre s Széchenyi tanításaiból idézve, vezéreink követésére buzdította a hallgatóságot. . . . . A megnyitáson megjelentek: *Dr. Dorsics György orvos.* . . . .

Tolnamegyei Ujság 1941. december 06. (23. évfolyam 90. szám p. 2. ADT)

Újdombóváron az Országépítő Széchenyi Tanfolyam második előadásán is szépszámu hallgatóság vett részt. . . . . Végül dr. Dorsics György községi orvos tartotta meg előadását „A táplálkozás és a háború” címmel. Az előadó bravurosan vezette rá a hallgatóságot a célszerű és csupán az energiákat pótló étkezés mesterfogásaira. A közönség tapssal köszönte meg a szép előadást. . . . .

Új Dunántúl 1946. november 20. (3. évfolyam 263. szám p. 2. ADT)

. . . . lövessen agyon közülük 24-et, mint én Ukrajnában . . .

Súlyosan terhelő vádoló és hebegő védőtanuk a Rivészi-per tegnapi tárgyalásán.

. . . . Dr. Dorsics György dombóvári orvos vallomása szerint Rivészi megengedte, hogy a beteg zsidók kocsira üljenek. Először azt állítja, hogy látott munkaszolgálatosokat szerszám nélkül menetelni, az ügyész kérdéseire azonban ő is zavarba jön és előbbi kijelentésének ellenkezőjét állítja. . . . .

Magyar Közlöny 1969. szeptember 28. (74. szám p. 1. ADT)

. . . . nyugállományba vonulása alkalmából, eredményes munkája elismeréséül dr. Dorsics Györgynek, a Budapest XVI. ker. Tanács VB. Egészségügyi osztálya kerületi orvosának a Munka Érdemrend ezüst fokozatát adományozza. . . . .

Arany-diplomások		
DR. BAJZA ERZSÉBET	DR. HOCHENBURGER EMIL	DR. MOLNÁR KÁROLY
DR. BARTHA BÉLA	DR. HÓDI ÁLMOS	DR. MONSPART BÉLA
DR. BÁTKY ZOLTÁN	DR. HOFFMANN LUJZA	DR. NAGY LÁSZLÓ
DR. BINDER SÁNDOR	DR. HONTI GÉZA	DR. NÓNAY TIBOR
DR. CZAPPÁN ELEMÉR	DR. HORÁNYI JÁNOS	DR. NOVÁK JÓZSEF
DR. DORSICS GYÖRGY	DR. ÍRÁS BÉLA	DR. PALIK IBOLYA
DR. DÖRI ILONA	DR. JANÁKI GYULA	DR. PÁLOSSY-PUTZ JÁNOS

(Forrás: Semmelweis Orvostudományi Egyetem Évkönyve 1972. (p. 48. ADT))

Tolna Megyei Népújság 1974. Július 20. (24. évfolyam 168. szám p. 7. ADT)

Dombóváron, a vajgyárral szemben 2 szobás ház beköltözhetően eladó, 334 négyszögöl üres utcai telekkel, Baross u. 14. Érdeklődés a helyszínen, szerdai napon délben, vagy levélben Dr. Dorsics György 1054. Budapest, V. Alkotmány u. 10.

Népszava 1984. április 17. (112. évfolyam 90. szám p. 10. ADT)

Halálozás.

Dr. Dorsics György fájdalommal tudatja, hogy felesége, Gefferth Klára 1984. április 7-én elhunyt. Temetése f. hó 18-án, fél egykor lesz az Óbudai temető halottasházából.

Népszava 1986. augusztus 30. (114. évfolyam 204. szám p. 14. ADT)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy Dr. Dorsics György gyémántdiplomás orvos életének 89. évében csendesen elhunyt. Temetése 1986. szeptember 2-án lesz az Óbudai temetőben. Gyermekai.

uk 56/1438
30/10/80

1971. évi
Kelt: Dombóvár
1. 89. (az anyakönyvtárból) dei
Kelt: 1971. 10. 11. (születési) napján.
Megjelen az alulírt anyakönyvezési helyeken
Dorsics György
a kinek állása (foglalkozása): Koromváros
Lakóhelye: Dombóvár
a kinek születési anyakönyvi bejegyzése helye
születési neve: Dorsics György
a bejelentette a következő születést:
családi és utóneve: Dorsics György
A házasság állapota
vallása: Római Katolikus
állása (foglalkozása): Koromváros
lakóhelye: Dombóvár
születési helye: Dombóvár
életkora: 64 (harmincegy) éves.
családi és utóneve: Dorsics Katalin
A házasság állapota
vallása: Római Katolikus
állása (foglalkozása): háztartásként
lakóhelye: Dombóvár
születési helye: Nádudvar (Baranya megye)
életkora: 34 (harmincegy) éves.
A házasság állapota
helye: Dombóvár
ideje: 1. 89. (az anyakönyvtárból)
dei: 1971. 10. 11. (harmincegy) éves.
napjának előírása: 3 (harmincegy) éves.
neme: férfi; vallása: Római Katolikus
utóneve: György
Megjegyzés:
Feljegyzés:
A házasság állapota
helye: Dombóvár
ideje: 1. 89. (az anyakönyvtárból)
dei: 1971. 10. 11. (harmincegy) éves.
napjának előírása: 3 (harmincegy) éves.
neme: férfi; vallása: Római Katolikus
utóneve: György
Megjegyzés:
Feljegyzés:
A házasság állapota
helye: Dombóvár
ideje: 1. 89. (az anyakönyvtárból)
dei: 1971. 10. 11. (harmincegy) éves.
napjának előírása: 3 (harmincegy) éves.
neme: férfi; vallása: Római Katolikus
utóneve: György
Megjegyzés:
Feljegyzés:

Dr. Dorsics György születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Születési anyakönyvek)

Dr. Koralewski Géza
(1900 – 1982)

Óradnán (ma Románia) született 1900. október 5-én. Édesapja Koralewski Géza erdőmérnök, édesanyja Kelemen Zelma.

Középiskolai tanulmányait Besztercén, Selmechbányán és Kolozsváron végezte.

Egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karán végezte. Orvosi oklevelét 1924-ben szerezte meg. Műtőorvosi oklevelét a szegedi Ferencz József egyetem sebészeti klinikáján szerezte meg.

A 2/51-es honvéd tábori tüzérezrednél tett katonai kötelezettségének eleget. A forradalom után részt vett az Erdélybe betört román csapatok elleni védekezéséért létrehozott Székely Hadosztály harcaiban. A kommün után a bécsi magyar katonai misszióhoz lett beosztva, mint egyetemi hallgató.

1925-ben már tevékenyen részt vesz a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége munkájában. 1927-ben tanulmánya jelenik meg a Gyógyászat című hetilapban.

Dombóváron 1927-ben telepedik le. Az OTI orvosa.

1928. június 2-án Budapesten házasságot köt Pokoly Margittal. Házasságukból kettő leány születik 1929. május 1-én Margit, majd 1932. március 12-én Mariann.

1929-ben megválasztják a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége dombóvári fiókja igazgatójának. Ugyanekkor lesz a Leventeegylet alelnöke. Előadó az ismeretterjesztő előadásokon.

Hosszabb-rövidebb tanulmányúton Bécs, Berlin, Zürich, Párizs, London, Krakkó, Varsó, Vilna, Riga, Helsinki, Stockholm, Göteborg és Koppenhága kórházait és egészségügyi intézményeit tanulmányozta. Orvosként a MEFHOSz külügyi osztályának elnöke. Részt vett több nemzetközi ifjúsági konferencián.

1932-től a Dombóvár és Vidéke című politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap felelős szerkesztője.

1935-ben őgróf Pallavicini György pert indít ellene egy a Dombóvár és Vidéke című hetilapban megjelent cikke miatt.

Az 1930-as években számtalan az orvostudománnyal kapcsolatos cikke, tanulmánya jelenik meg az Orvosi Hetilap, Gyógyászat, Budapesti Orvosi Újság, Gyógyszerészi Közlöny című lapokban. A Dombóvári Villamossági Rt. felügyelőbizottsági tagja.

1939-ben kinevezik Dombóvár községi orvosának. Ugyanebben az évben kinevezik a Magyar Élet Pártja dombóvári választókerületi vezetőjének. Az Újságíró Kamara választmányi tagja.

Ismeretlen időpontban családjával Ausztriába távozott, majd 1949-ben az Egyesült Államokba távoztak, a Maryland állam, Kent megyéjében található Millingtonban telepedtek le. További tevékenysége nem ismert.

1982 decemberében hunyt el. Millingtonban, az Asbury temetőben helyezték örök nyugalomra.

(Forrás: mnl.gov.hu, familisearch.org, a következőkben idézett cikkek)

Dr. Koralewski Géza
(Forrás: mnl.gov.hu)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

20 Karg Frigyes br.	1	3	3	—	2	1	1	2	2	3	1	—
Kádár Márton	1	3	3	—	2	3	3	2	1	2	1	—
Koralewski Géza	3	3	4	—	2	3	3	3	2	4	1	2
Körmendy Jenő	3	3	4	—	2	2	3	3	1	4	1	—
László Béla	2	3	3	—	2	2	2	2	3	3	1	1
25 László József	2	2	2	—	2	2	2	2	1	1	2	2

(Forrás: Iskolai értesítők – Katolikus Gimnázium Kolozsvár 1915. (p. 109. ADT)

Magyarság 1925. július 08. (6. évfolyam 150. szám p. 12. ADT)

Főiskolai hallgatók tanulmányutja.

A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége az idén is hosszabb északeurópai tanulmányutat rendez egyetemi hallgatók részére. A tanulmányut a következő városokon halad át: Varsó, Riga, Reval, Narva, Helsinki, Abo, Stockholm, Traelleborg, Sassnitz, Berlin, Drezda és Prága. A felsorolt városokban egy-két nap, Észtországban öt nap és Finnországban tíz nap a tartózkodás ideje. A tanulmányut résztvevői, akik július 20-án

indulnak el, megtekintik az érintett városok, illetve országok nevezetességeit, természeti szépségeit és műszaki alkotásait. *A tanulmányut vezetője Koralewsky Géza dr. és Soulavay Antal műegyetemi adjunktus. A részvételi díj 60 dollár és 200.000 korona (4.500.000 K). Jelentkezni e hónap 10-éig délután 5 és 7 óra között lehet a MEFHOSz-nál, Üllői-út 4.*

Gyógyászat 1927. október 16. (67. évfolyam 42. szám p. 939. ADT)

A szegedi m. kir. Ferenc József Tudományegyetem Sebészeti Klinikájának közleménye. (Igazgató: Vidakovits Kamill dr. egyet. ny. r. tanár.)

Az analgeticák használata a sebészetben. *Koralewski Géza dr. műtőorvostól. . . . .*

Iskolai értesítők – Koedukációs Magán Polgári fiu- és leányiskola Dombóvár 1927. (p. 3. ADT)

Rendkívül előzékeny módon támogatta leánykáink tanulmányi érdekeit *dr. Koralewski Géza műtő-orvos*. Negyedik osztályos tanulóinknak több Röntgen-felvételt mutatott be saját rendelőjében s értékes magyarázataival úgy fizikai, mint egészségügyi ismereteiket jelentékenyen gazdagította.

Iskolai értesítők – Koedukációs Magán Polgári fiu- és leányiskola Dombóvár 1927. (p. 5. ADT)

Cserkészeink.

A Dobó katica nevét viselő 73. számú leánycserkészcsapatnak fáradtságot nem ismerő, valóban „jó munkát” végző vezetője, Ácsné Papp Erzsébet tanár. . . . A csapat az egész év folyamán pontosan tartotta összejöveteleit, tanult, dolgozott s valamennyien letették a harmadosztályú cserkészpróbát. Most a másodikra készülnek. Az első segélynyújtás módozataiból *dr. Koralewski Géza orvos* volt szíves a csapatnak szakszerű előadást tartani. Fogadja érte ezuton is leghálásabb köszönetünket!

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár 1928. (p. 19. ADT)

A VII. osztály tanulói *dr. Riesz József* iskolaorvos vezetésével megtekintették a herceg Esterházy malmot, ahol szakszerű magyarázatban részesültek, a VIII. osztály tanulói pedig *Papp Gyula* tanár vezetése mellett *dr. Koralewski Géza helybeli orvos* modernül berendezett műtőtermét nézték meg, aki egyes eszközökkel kísérleteket is mutatott be. Fogadja úgy a hercegi malom vezetősége, mint *dr. Koralewski Géza orvos úr* az intézet nevében őszinte köszönetemet.

Dr. Koralewski	Géza	Koralewski	Géza	Pókoly	Margit	Pókoly	Lajos	Dr. Kelen	Géza
1948	orvos							Budapest VI	Vörösmarj
junius	or. hat.							55	
2.	Oradua			Bertenc				Dr. Pókoly	József
	(Bertervásod)	Kelen		(Bertervásod)	Gurman			2. sz. sz.	
	1900. 6. 5.	Zelma		1904. márc. 24.	Melania			Koralewski	9/c.
	lak. 2. sz. sz.			lak. Budapest I.					
365	(Tolna m.)			Alföldi 4. 23					

Dr. Koralewski Géza házassági anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familsearch.org – Házassági anyakönyvek – Dombóvár)

Dunántúl 1929. január 25. (19. évfolyam 21. szám p. 5. ADT)

Megalakult a Mansz dombóvári fiókja.

Népes közgyűlés keretében alakult meg kedden délután a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének 620. számú dombóvári fiókja. A megjelentek sorában ott láttuk Jankó Ágostont, Tolnavármegye főispánját, nejével együtt, aki tudvalevőleg a Mansz tolnavármegyei központjának díszelnöke, Halmos Andor dr. tanfelügyelőt, míg az országos központot Kiss Károly főtitkár képviselte. Az elnöki tiszte Kenézy Lászlóné töltötte be, akinek megnyitója után Halmos Andor dr. kir. tanfelügyelő tartott mindvégig érdekesítő előadást, párhuzamot vonva az egri magyar nők és a mai magyar asszonyok között. Kiss Károly a központ támogatását helyezte kilátásba. . . . A közgyűlés megválasztotta fővédnöknek Jankó Ágostonnét, védnöknek Szévald Oszkárét, elnöknek Kenézy Lászlónét, alelnöknek Eőri Szabó Dezsőné, ügyvezető elnöknek özv. Balássy Gyulánét, jegyzőnek Zsirkó Máriát, igazgatónak dr. Koralewski Gézát, pénztárosnak dr. Koralewski Gézánét, . . .

Dunántúl 1929. április 26. (19. évfolyam 94. szám p. 5. ADT)

Kutúrdélután Dombóváron.

A Mansz dombóvári fiókja által rendezett kultúrdélutánon a Korona-szálló nagytermét előkelő, szépszámu közönség töltötte meg. . . . Koralewski Géza dr. orvos nagy élvezettel szólt finn és észt személyes benyomásairól és főleg a nők hazafias magatartását emelte ki a két államban. . . .

Dunántúl 1929. május 30. (19. évfolyam 120. szám p. 6. ADT)

Finn úrlovasok Dombóváron.

Dombóvárra kedden este érkeztek körutjuk alkalmával a finn úrlovasok. A hatóság, Újdombóvár és Dombóvár közönsége Tüskepusztán fogadta az érkezőket. A fogadásnak érdekességet kölcsönzött *Koralewski Géza dr. dombóvári orvos* finn nyelven mondott üdvözlő beszéde. . . . .

Dunántúl 1929. október 12. (19. évfolyam 232. szám p. 5. ADT)

Október 6. megünneplése Dombóváron.

A szabadságharc vértanuinak emlékűnnepét méltó kegyelettel ünnepelte meg Dombóvár hazafiasan gondolkodó közönsége. . . . A nagy nap emlékére *Koralewski Géza dr., egyleti alelnök* intézett a leventékhez lelkesítő szavakat, míg társaihoz buzdítólag beszélt *Gottwald István* levente. . . . .

Somogyi Ujság 1932. december 20. (14. évfolyam 287. szám p. 3. ADT)

Dombóvár és Vidéke címmel új politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg december 17-én. *Felelős szerkesztője Koralewski Géza dr.* A lapot ízléses kiállításban *Bagó Mihály* könyvnyomdája állítja elő.

Tolnamegyei Ujság 1935. január 26. (17. évfolyam 8. szám p. 4. ADT)

Népművelés Dombóváron.

A Dombóvári Népművelési Bizottság folyó hó 13-i előadásán *dr. Koralewski Géza orvos, főszerkesztő* a gázvédelemről beszélt, *Balássy Gyuláné* vezetésével az állami elemi iskola énekkara énekelt. . . . .

Függetlenség 1935. november 08. (3. évfolyam 254. szám p. 6. ADT)

A pécsi tábla bizonyítottan vette, hogy Pallavicini vigadói beszéde hazafiatlan és brutális volt.

Mint ismeretes *Koralewski Géza dr. szerkesztő*, a Dombóvár és Vidéke című lapban cikket közölt, amelyben szigorú kritikával kísérté *Pallavicini György őrgrof* ismeretes vigadói beszédét. *Pallavicini György őrgrof* a cikkel kapcsolatban pert indított *Koralewski Géza* ellen, amelyben most hozott ítéletet a pécsi kr. Itélőtábla. A tárgyaláson *Pallavicini György őrgrof* képviselőjében *Nagy László* jelent meg, *Koralewski Géza* védelmét pedig vitéz *Pethő Zoltán dr. ügyvéd* látta el. A per anyagának részletes ismertetése után a bíróság csekély módosítással helybenhagyta az elsőfoku bíróság ítéletét.

Az ítélet tábla a valódiság bizonyítása után felmentette a vádlottat az inkriminált cikk alábbi tételeiben:

„Jön és a magyar honvédség tisztikarát melyre minden igaz magyar büszkeséggel és szeretettel tekint, a legbrutálisabb támadásban részesíti. Tette ezt Ön aki e hazafiatlan kijelentése óta nem méltó arra, hogy ennek a tisztikarnak mocsoktalan pengéje megérintse.”

„Mi két magyarzatot találunk beszédére: vagy öntudatlanul mondta el és akkor sajnáljuk, de követeljük, hogy tűnjön el a közélet porondjáról, mert ott csak tiszta fejjel és tiszta szándékkal lehet haladni, vagy pedig öntudatosan cselekedett és ebben az esetben ennek a kerületnek minden hazafias polgára szégyenli magát, de tiltakozik is ellene, mert beszédével ezt a kerületet szégyenbe döntötte, meggyalázta és megvetésnek tette ki. Ez már nem pártpolitika, ennél a ténykedésnél meg kell, hogy álljunk, mert megrendült az Ön magyar érzésébe és hazafiaságába vetett hitünk.”

A hírlapi közlemény más részével kapcsolatban, miután a vádlottnak nem sikerült bizonyítania azt, hogy Pallavicini György vigadói beszédében a revízió gondolatát másodrendű kérdéssé degradálta, a bíróság marasztaló ítéletet hozott. Az ítélet ellen *Koralewski Géza* semmisségi panaszt jelentett be, a főmagánvádló azonban az ítéletben megnyugodott.

Orvosi Hetilap 1937. szeptember 04. (81. évfolyam 36. szám p. 920. ADT)

Gyermekegyógyászat.

A finnországi gyermeköngyilkosságokról 1885-1934. S. Erklia (Doudecim. 1937. 5.)

Anyagában a 15 éven aluli halállal végződött öngyilkossági eseteket dolgozta fel és megállapításait a következőkben összegezi:

1. Az utolsó 10 év alatt kevesebb az öngyilkosságok száma, mint az előző 10 év alatt, de jelentékenyen több, mint vizsgálati anyagának első évtizedei alatt.
2. A legtöbb gyermeköngyilkosság a nyári hónapokra esik. A minimumot januárban, a maximumot pedig májusban és októberben éri el.
3. A fiúk és leányok aránya 7,6:1-hez.
4. A 129 eset közül 114 a vidékre esik és 15 a városokra.
5. Az 1921. és 1934. évek közti időben elkövetett öngyilkosságok kiviteli módja, lelki dispositiói és motivumai teljesen megegyeznek az egyes külföldi adatokkal, azonban úgy találja, hogy a psychopaticus constitutio gyakrabban társul szellemi gyengeséggel, mint más országokban.

Koralewski Géza dr.

Iskolai értesítők – Szent Orsolya Rendi Tanítóképző Dombóvár 1937. (p. 36. ADT)

Természetrajzi szertár: 1 db. aquárium 50 P. (Dr. Koralewski Géza ajándéka) . . . . .

Gazdasági, pénzügyi és tőzsdei compass 1938. (14. évfolyam 3-4. kötet p. 758. ADT)

Dombóvári Villamossági Rt. Jókai-u. 5.

. . . . Felügyelőbizottsági tagok: Lux Zoltá, dr. Koralewski Géza, Veszelei József, Huber Károly.

Magyar vasúti és közlekedési sematizmus 1938. (p. 300. ADT)

Orvosok. Pécsi üzletvezetőség:

Ángyán János belgyógyász, Pécs, Belklinika

Boros Béla szemész, Pécs, Igló-u. 1.

Koralewzski Géza sebész, Dombóvár, Jókai-u. 3.

Tolnamegyei Ujság 1939. február 04. (21. évfolyam 11. szám p. 2. ADT)

Orvosi kinevezések.

Többször megemlékeztünk róla, hogy a belügyminiszter új községi és körorvosi állásokat szervezett és ez a szervezés vármegyénkben is jelentősen megjavítja az egészségügyet. Megtörtént már az orvosi állások betöltése is és a belügyminiszter vármegyénkbe kinevezte dr. Koraleswski Géza dombóvári orvost Dombóvár községhez, ...

Tolnamegyei Ujság 1939. április 01. (21. évfolyam 27. szám p. 1. ADT)

A Magyar Élet Pártjának tolnamegyei vezetői.

Gróf Teleki Pál m. kir. miniszterelnök a Magyar Élet Pártja tolnamegyei választókerületekbe pártvezetőkül kinevezte a következőket:

. . . a dombóvári választókerületbe vezetőül dr. Koralewski Géza községi orvost, kerületi titkárnak dr. Szenczy Sándor ügyvédet, ...

Tolnamegyei Ujság 1939. május 20. (21. évfolyam 41. szám p. 2. ADT)

. . . . A választóközönség folytonos éljenzése közben vonult a miniszter dr. Rajnis Ferenc egyéni képviselővel és nejével, valamint kíséretével az Iparmozgó óriási udvarára, ahol már közel hatezer ember szorongott. Akik nem fértek az udvarra, azok a hangszórón közvetített beszédeket az utcán hallgatták.

Szinte fülsiketítő éljenzés és taps fogadta az Iparmozgó udvari erkélyén megjelenő Kunder Antal minisztert és jelölttársait, akiket *dr. Koralewski Géza* községi orvos, lapszerkesztő, az agilis pártelnök üdvözölt. . . .

Rajnis Ferenc beszédet mond a mozi udvarán.

(Forrás: Kecskeméti Közlöny Képes Híradója 1936. március 29. (74. szám ADT))

Magyar Országos Tudósító 1939. június 17. (21. évfolyam 142. szám 21 óra 45 perc ADT)

Megválasztották az Ujságíró Kamara első és második szakosztályának tisztikarát.

A szavazatszedő bizottságoknál működtek: *Koraleczky Géza*, *Kerekes Lajos*, *Gyórfy István*, . . . A sajtókamara igazgató választmányi tagjai: *Tömböly Dénes*, *Fodor Ferenc*, *Siklósy Kálmán László* és vidékről *Koralewsky Géza*.

Orvosképzés 1939. (20. évfolyam 3. szám p. 439. ADT)

. . . . *Koralewski Géza* műtőorvos, Dombóvár. 1923 óta kilenc ízben fordult meg Finnországban. A IV. finn-ugor kongresszuson „Die Sozialversicherung in Ungarn” c. tartott előadást. Az orvosi hetilapban a Duodecim folyóiratban megjelent cikkeket referálja. Számos finnországi vonatkozású közleménye jelent meg, a testvéri közeledés gondolatát sok előadásban népszerűsítette. Legutóbb, 1938. december 22-én a Magyar-Finn Társaság Orvostudományi Szakosztályában „A karjalai vándor” címmel a Kalevala egybeszerkesztőjéről, Lönrott Illésről tartott előadást.

Uj-Somogy 1940. április 06. (22. évfolyam 78. szám p. 10. ADT)

Változás az OTI orvosi szolgálatban.

Az Országos Társadalombiztosító Intézet elnöke *dr. Koralewski Géza dombóvári körzeti kezelőorvosnak* az állásáról való lemondását tudomásul vette. A körzeti kezelőorvosi teendőket mint helyettes *dr. Tárnok Ferenc kaposvári közkórházi orvos* vette át.

Orvosi Hetilap 1941. január 11. (85. évfolyam 2. szám p. 24. ADT)

Személyi hír.

Koralewski Géza dr. dombóvári műtőorvost a finn-magyar-észt orvosegyesület finn alosztálya első levelező tagjává választotta.

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy Gimnázium Dombóvár 1941. (p. 12. ADT)

. . . . A már régóta beteg *dr. Riesz József* helyett *dr. Koralewski Géza községi orvos* látta el az iskolaorvosi és az egészségtantanári teendőket. Minden osztályban megtartotta a kötelező szemvizsgálatot, ellenőrizte és beoltotta az újraoltandókat. Minden tanulót orvosi vizsgálatnak vetett alá, s a vizsgálat eredményét rávezette a tanulók személyi lapjára.

Somogyi Ujság 1942. május 02. (24. évfolyam 99. szám p. 8. ADT)

A nemzeti felemelkedés egyik nagyjelentőségű karhatalmi szervezetének, a tudományegyetemi csendőrtiszti zászlóaljnak Somogymegyében sok tagja él.

Az 1919. évi augusztus elsején a fővárosban megbukott kommunizmus után az első szervezet, amely megalakult és a közrend, közbiztonság megóvását kezébe vette, a budapesti tudományegyetemi csendőrtiszti zászlóalj volt. A volt tudományegyetemi zászlóalj bajtársi szövetkezet most adta ki tagnévsorát, amelyből az alantikban közöljük mindazok neveit, akik Somogymegyében élnek, ezzel a vármegyével összeköttetésben álltak, vagy személyük Somogymegyében széles körökben ismert.

. . . . *dr. Horváth Lajos* egyetemi m. tanár, főorvos, Budapest, *Jálics Ernő* szobrászművész, Budapest, *Jávor Pál* színművész, Budapest, *dr. Koralewski Géza* orvos, Dombóvár, *dr. Laczay Antal* kórházi főorvos, Devecser, *dr. Meszlényi Károly* kir. táblabíró, Pécs, ...

Demokrácia 1945. június 24. (4. évfolyam 11. szám p. 3. ADT)

Rajniss Ferenc levelesládája.

A dombóvári főkortes.

A legszorgalmasabb levélváltást *Rajniss Ferenc* választókerületében *Koralewski Géza, dombóvári műtőorvossal* s egyben a Dombóvár és Vidéke szerkesztőjével folytatta, aki *Rajniss*

bizalmasa, főkortese és választókerületi ügyeinek intézője volt. (Tárgyilagosan elismerjük, hogy később, a német kérdésben szembefordult Rajnissal.) Itt van például 1935. január tizenharmadikán kelt egyik levele érdekes részlete:

„Spitzerékkel beszéltem megint. Mi nem tartozunk nekik semmivel és most bocsánatot is kértek zaklatásodért. A Neizer-féle elszámolás szerint 157 pengő üzemanyagot vett, de neki volt még más tartozása is. Én Neizer kérésére nemcsak a 157 pengőt fizettem ki Spitzeréknek, hanem 200 pengőt, ami neki járt mindent. Ha ezen felül is tartozik Neizer, úgy azt neki kell kifizetni, mert nekünk semmi közünk a dologhoz. Állítólag Neizer és Tóth mondták volna Spitzernek, hogy Te olyan kijelentést tettél volna előttük a választás után, hogy vállalsz mindent. Ezt nem hiszem el és meg is mondtam Spitzeréknek, hogy ez nem történt meg. Minden anyagi ügyet én intéztem el. Spitzeréknek mi pedig nem tartoztunk soha és nem is tartoztunk. Én csak Neizer számláját fizettem ki a neki járó pénz erejéig.”

A helyzet, amit ez a levél feltár, úgy hisszük annyira világos, hogy semmi féle kommentár nem szükséges. Ugyanebben a levélben a dombóvári főkortés még a következőkre kéri a képviselő urat:

„A szakcsi orvadászok felkerestek, hogy kérdezzem meg Tőled, mi van a kegyelmi kérvényükkel? Január 8 óta a dombóvári főbírói fogda vendégei. Állítólag kegyelmi kérvényüket Neked küldték el a feladóvevény tanúsága szerint december 6-án. Légy szíves érdeklődni ebben az ügyben.

Hallom még mindig beteg vagy. Javulj meg mielőbb!”

Ezt a felszólítást, a levél utolsó mondatát megfogadhatta volna Rajniss Ferenc.

Vihar egy cikk körül.

1938. augusztus harmadikán Rajniss Ferencnek a dombóvári bizalmasához intézett leveléből való ez a mondat:

„Azonkívül arra is megkérlek, közöld velem mielőbb, hogy az a bizonyos Schwarz György, akinek kérelmét magammal hoztam, nem zsidó?”

Katolikus Magyarok Vasárnapja 1955. május 29. (63. évfolyam 22. szám p. 5. ADT)

Semmelweis nevét viseli az első amerikai magyar orvosi ösztöndíj.

A Magyar Orvosi Ösztöndíjalap intéző bizottsága május 10-i ülésén az első magyar orvosi ösztöndíjat Semmelweis Ignácról, a világhírű magyar orvosról nevezte el. Az első ösztöndíjban a következők vállaltak részesedést:

. . . . Hentz Viktor, New York, N. Y., Jakab Zoltán, Greenwich, Conn., Kadvány Sándor, Long Beach, Calif., Koralewski Géza, Millington, Md., Kramár Jenő, Omaha, Nebr., ...

További ösztöndíjakra a hozzájárulások folyamatosan érkeznek be. Az intéző bizottság ezúton is kéri mindazokat, akik a magyar orvosutánpótlást szívükön viselik, hogy évi 12 dolláros részesedésüket a Hungarian Medical Scholarship Fund javára juttassák el a

következő címre: Magyar Orvosi Ösztöndíjalap, c-o Hungarian Catholic League of America, 30 E. 30 St., New York 16, N. Y. (Ez az új cím)

A 300 dollár értékű ösztöndíjra pályázhat minden rászoruló magyar menekült orvostanhallgató.

Transsylvania Erdélyi Tájékoztató 1970. december 01. (12. évfolyam 4. szám p. 11. ADT)

Elszámolás az Amerikai Erdélyi Szövetség segélyakciójáról, az erdélyi árvízkárosultak javára:

Befolyt adományok: \$

. . . Dr. Gyimesi J.	25.-
Jacques Lourie	100.-
Lázár Imréné	50.-
Kolarewski Géza	20.-
Chorin Ferencné	40.- . . .

Magyarság 1983. február 14. (58. évfolyam 3. szám p. 2 ADT)

Halálozás.

Dr. Koralewski Géza orvos, lapunk régi kedves előfizetője 83 éves korában Millingtonban meghalt. Gyászolja özvegye, leányai, vejei, unokái, déd-unokái és kiterjedt rokonsága. Nyugodjék békében!

Magyar Grafika 1987. (31. évfolyam 5-6. szám p. 130. ADT)

Dombóvár és Vidéke.

Megszakításokkal jelentkező lap 1898 – 1915 és 1932 – 1941 között. . . .

Adatok a lap második időszakából:

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap. Indult 1932. december 7., utolsó szám 1941. június 27. Megjelent hetenként, szombaton. *Felelős szerkesztő: Dr. Koralewski Géza. Jókai u. 1. sz. Készült: Bagó Mihály nyomdájában, Dombóváron, Kossuth L. u. 53.*

Orvosi Hetilap 1994. június 12. (135. évfolyam 24. szám p. 1314. ADT)

. . . . Mint bevezetőjükben írják a két világháború közötti időszakban a rokon népek céltudatosan törekedtek a kultúrpolitikai együttműködésre. Az 1931-es IV. Finnugor Kongresszuson T. Kalimo sebészprofesszor javasolta a finn-magyar-észt orvosi társaság létrehozását.

A gondolat a magyar orvosok körében talált legelőbb talajra. Koralewski Géza sebészorvos indítványára 1932 júniusában megalakult a Finn-Magyar-Észt Orvostársaság (FMÉO), amelynek elnökévé Jeney Endre professzort választották. . . .

ORIGINAL
(To be retained by
Clerk of Court)

UNITED STATES OF AMERICA

DECLARATION OF INTENTION
(Invalid for all purposes seven years after the date hereof)

No. 2231

STATE OF NEW YORK
COUNTY OF GENESEE

In the Supreme Court
of Genesee County at Batavia, N.Y.

(1) My full, true, and correct name is Geza Koralewski, M. D.
(2) My present place of residence is 604 E. Main St., Batavia, Genesee, New York
(3) My occupation is Resident Physician 49 years old. (4) I was born on October 5, 1900
in Oradna Hungary. (5) My personal description is as follows: Sex Male
color White, complexion Light, color of eyes Gray, color of hair Dark Br., height 5 feet 10 inches, weight 180 pounds,
visible distinctive marks None. (6) I was married on 6/2/1928
(7) I am married; the name of my wife or Miss Margaret Koralewski; he or she was born Budapest, Hungary
at Budapest, Hungary on March 24, 1906 and entered the United States at Batavia, N.Y.
on March 24, 1906 for permanent residence in the United States, and now resides at Batavia, N.Y.
(8) I have 2 children; and the name, sex, date and place of birth, and present place of residence of each of said children who is living, are as follows:
Margaret Fe. May 1, 1929 Budapest, Batavia, N.Y.
Marianne Fe. March 12, 1932 Budapest, Budapest

(9) My last place of foreign residence was Styria Austria Scheifling Austria. (10) I emigrated to the United States from
Styria Austria Scheifling Austria on Nov. 9, 1949 under the name of Geza Koralewski, M.D.
on Nov. 9, 1949 on the Gen. H. Taylor. (11) My lawful entry for permanent residence in the United States was
(12) Since my lawful entry for permanent residence I have not been absent from the United States, for a period or periods of 6 months or longer, as follows:

DEPARTED FROM THE UNITED STATES			RETURNED TO THE UNITED STATES		
Port	Date (Month, day, year)	Vessel or Other Means of Conveyance	Port	Date (Month, day, year)	Vessel or Other Means of Conveyance

(13) I have not heretofore made declaration of intention: No.   on   (Month)   (Day)   (Year) at   (City or town)
(14) It is my intention in good faith to become a citizen of the United States and to reside permanently therein. (15) I will, before being admitted to citizenship,
renounce absolutely and forever all allegiance and fidelity to any foreign prince, potentate, state, or sovereignty of whom or which at the time of admission to citizenship
I may be a subject or citizen. (16) I am not an anarchist, nor a believer in the unlawful damage, injury, or destruction of property, or sabotage, nor a disbeliever in
or opposed to organized government; nor a member of or affiliated with any organization or body of persons teaching disbelief in or opposition to organized government.
(17) I certify that the photograph affixed to the duplicate and triplicate hereof is a likeness of me and was signed by me.
(I do swear (affirm) that the statements I have made and the intentions I have expressed in this declaration of intention subscribed by me are true to the best of
my knowledge and belief: SO HELP ME GOD.)

Subscribed and sworn to (affirmed) before me in the form of oath shown above in the office of the
Clerk of said Court, at Batavia, Genesee County, N.Y.
this 24th day of May, anno Domini 1950, hereby certify that
Certification No.   from the Commissioner of Immigration and Naturalization,
showing the lawful entry for permanent residence of the declarant above named on the date stated in
this declaration of intention, has been received by me, and that the photograph affixed to the duplicate
and triplicate hereof is a likeness of the declarant.

(DO NOT ATTACH PHOTOGRAPH TO THIS
COPY OF DECLARATION)

(SEAL)

Charles W. Husock
Clerk of the Supreme Court.

By   Deputy Clerk.

FORM N-315
U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE
IMMIGRATION AND NATURALIZATION SERVICE
(Edition of 11-1-41)

150-15139-1 U. S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

Dr. Koralewski Géza és családja honosítási papírja az Egyesült Államokba.
(Forrás: familisearch.org – Bevándorlási iratok)

71.

Dr. Koralewski Géza és feleség sírja az Egyesült Államokbeli Millington, Asbury temetőjében.

(Forrás: familysearch.org – Egyesült Államok halálozási indexe)

642

Application for
RESIDENT ALIEN BORDER
CROSSING IDENTIFICATION CARD

I, KORALEWSKI, GEZA
a lawful permanent resident of the United States at 104 South Frankfort Ave
Ventnor New Jersey

hereby make application for a Border Crossing Identification Card and furnish the following
information: Alien Registration No. 7 334 953

Born on 10/5/00, at Grodna, Hungary

Sex Male Marital status M Occupation Doctor

Read Y Write Y Nationality Canada Height: 5 ft 10 in

Weight 180 lb. Complexion Med. Hair Brn Eyes Br/Bln

Visible distinctive
marks or peculiarities None

Lawfully entered the United States for permanent residence at New York
under the name of as above
on 11/9/49, on the Gen H Taylor

I have Not been arrested, indicted, or convicted of any offense.

Form I9151 presented

16-42082-2

Dr. Koralewski Géza bevándorlási papírja.

(Forrás: familysearc.org – Egyesült Államok bevándorlási indexek)

Dr. Stamm Lajos Károly
(1900 – 1977)

Dr. Stamm Lajos
(Forrás: mnl.gov.hu)

1900. október 4-én született Felsőlövőn (ma Ausztria). Édesapja dr. Stamm Lajos orvos, édesanyja Herzig Anna.

Középiskolai tanulmányait Felsőlövőn, az Evangélikus Gimnáziumban végezte.

A világháború utolsó évében a honvéd tűzéreknel teljesített katonai szolgálatot, mint hadapródjelölt szerelt le.

Egyetemi tanulmányait a grazi egyetemen kezdte, majd miután szülőfaluját Ausztriához csatolták, 1920-ban Budapestre jött és itt fejezte be a tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultásán.

Diplomáját 1924-ban kapta meg.

A pécsi Erzsébet Egyetem szülészeti klinikáján gyakornokoskodott 1924-től. Ugyanitt szakorvosi oklevele megszerzése után egyetemi tanársegéd lett.

1927-ben tanulmánya jelent meg az Orvosi Hetilap és a Gyógyászat című lapokban.

1928. szeptember elsejével távozik a díjas gyakornoki állásából. Ez év októberében telepedik le Dombóváron és magánorvosi praxisba kezd. Nagy népszerűségnek örvendett, még Pécsről és környékéről is számosan keresik fel.

1930-ban magánkórházat nyitott.

1935-ben engedélyt kapott gyógyintézetének kibővítésére és szülészeti osztály nyitására.

1937-ben gyógyintézetét egyre többen keresték fel, ezért kérelmére a belügyminiszter megengedte, hogy gyógyintézetét új, tágasabb épületbe áthelyezzék. Az intézet 6 ágygal működött.

Kedvelt tagja Dombóvár úri társadalmának, tagja a helyi társadalmi és kulturális egyesületeknek.

1940-ben a MÁV szakorvosa.

1941. július 20-án feleségül vette néhai Dapsy Béla földbirtokos leányát, Máriát. A házasságkötés a szkárosi református templomban történt.

A háború után 1948-ban mindenét államosították. Az Arany János téri volt hercegi házban a magánklinikája felszerelésével rendezik be és nyitják meg a dombóvári szülőotthont.

1948-tól a MÁV üzemorvosa.

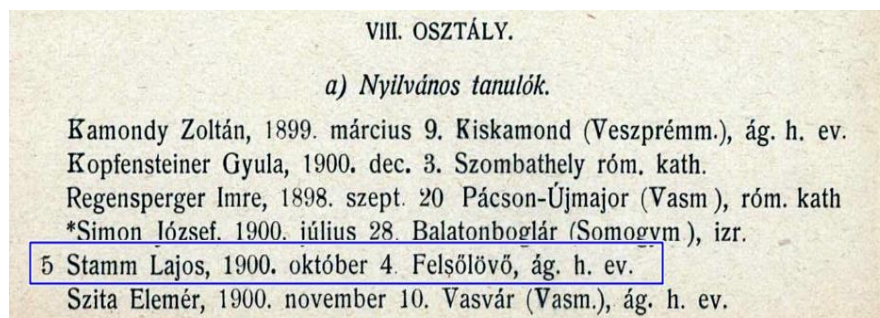
1960-tól körzeti orvos, majd az új kórház megnyitásától, 1969-től a kórház rendelőintézetének sebész főorvosa.

1970-ben vonult nyugállományba 70 évesen.

1977. február 2.-án hunyt el.

(Forrás: mnl.gov.hu, dombopedia.hu, a következőkben idézett cikkek)

Az idézett cikkek időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

(Forrás: Iskolai értesítők – Evangélikus Gimnázium, Felsőlövő (p. 19. ADT))

M. kir. Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karának ülései 1924. június 17. (ADT)

Díjtalan gyakornoki állásra jelentkezés:

Nem választja meg a Kar: 3925. Papp Dezső dr.-t és 3460. Stamm Lajos dr.-t. Folyamodását visszavonta: 3907. Erdélyi Gyula dr.

Orvosi Hetilap 1927. június 12. (71. évfolyam 24. szám p. 687. ADT)

Az Erzsébet Egyetem Tudományos Szövetsége orvosi szakosztályának május 21-i ülése:

Bemutató. Stamm Lajos:

Atresia partialis congenitalis oesophagii cum fistulaesophago-trachealis esetét mutatja be a csecsemő teljes táplálkozási képtelensége mellett. . . .

Orvosi Hetilap 1927. szeptember 18. (71. évfolyam 38. szám p. 1100. ADT)

Atresia partialis congenitalis oesophagi cum fistula oesophago-tracheali.

Írta: Stamm Lajos dr. klinikai gyakornok. . . . .

Erzsébet Tudományegyetem Pécs orvostudományi kari ülések 1928. június 05. (pp. 30-31. ADT)

3. A Kar tudomásul veszi, hogy dr. Stamm Lajos díjas gyakornoki állásából f. évi szeptember 1-ével távozik és helyére a Kar dr. Szellő Ferecz díjtalan gyakornokot f. évi szeptember 1-ével kezdődő egy évre titkos szavazással egyhangulag díjas gyakornokká választja meg . . .

6. dr. Stamm Lajos díjas gyakornoki állásából f. évi szeptember 1-én távozó gyakornokot a Kar f. évi szeptember 1-én kezdődő egy év tartamára egyhangulag fizetéstelen tanársegéddé választja meg (átruházott hatáskörben).

Tolnamegyei Ujság 1928. november 17. (10. évfolyam 47. szám p. 7. ADT)

Orvosi hír.

Dr. Stamm Lajos Károly a pécsi tudományegyetem szülészeti tanszékének volt tanársegédje, mint magánorvos Dombóvárrott letelepedett.

Kormányjelentések és statisztikai évkönyv 1930. (p. 114. ADT)

A következő magángyógyintézmények engedélyeztettek:

Fispán Jenő dr. (Budapest) Aréna-úti Therapia szanatóriuma, Nagy Andor dr. (Budapest) Istenhegyi-úti szanatóriuma, a szentgotthárdi iskolaszanatórium, Kirchknopf Ernőné kőszegi tbc. üdülője, Somogyi Ilona grófnő sátoraljaújhelyi szülő- és anyaotthona, a Chevra Khadisa

(Budapest) Maros-utcai magánkórháza, Kiss Ödön dr. balatonszemesi magánkórháza, Kolbusz László és Leipniker Adolf battonyai magánkórháza, Toby József sashalmi magánkórháza és Stamm Lajos dr. dombóvári magánkórháza.

Pécsi Napló 1931. október 23. (40. évfolyam 240. szám p. 5. ADT)

Árverési hirdetés.

Közhírré teszem, hogy dr. Jeles Miklós ügyvéd által képviselt *dr. Stamm Lajos végrehajtató* részére végrehajtást szenvedő ellen 100 P és járulékai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosításakor végrehajtást szenvedőnél lefoglalt 2880 P-re becsült ingóságokra a pécsi kir. járásbíró P-1640-3/1931 sz. végzése folytán az árverést elrendelem, ... Pécs, 1931. évi szeptember hó 29-én. Müller Győző kir. bír. végrehajtó.

Tolnamegyei Ujság 1932. május 07. (14. évfolyam 35. szám p. 3. ADT)

Szakorvosok Tolnában.

A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter által közölt hivatalos jegyzék szerint Tolna vármegyében a következő szakorvosok működnek: 1. Belbetegségek: Nyitrai Béla Dombóvár, dr. Treer István Szekszárd, 2. Elmebajok: dr. Sztanó Sándor Szekszárd, 3. Sebészet: dr. Győri István Bölcse, dr. Kemény László Dunaföldvár, dr. Koralewski Géza Dombóvár, dr. Kalmár László, dr. Matzon Gábor, dr. Novák Miklós Szekszárd, 4. Szülészeti és nőgyógyászat: dr. Órffy Lajos Szekszárd, *dr. Stamm Lajos Dombóvár*, ...

Pécsi Napló 1932. október 02. (41. évfolyam 223. szám p. 7. ADT)

A város Rét-utcai bérházát meg akarják vásárolni.

A pécsi polgármester meghívta a pénzügyi bizottság tagjait f. hó 3-án (hétfőn) d. e. 12 órakor a városi székház kistanács-termében tartandó ülésre, melynek tárgya *Stamm Lajos dr. dombóvári lakos ajánlata* a város közönsége tulajdonát képező Rét-utca 45. sz. bérház megvételére.

Dunántúl 1933. november 10. (23. évfolyam 255. szám p. 6. ADT)

Bonyodalmak egy pécsi városi ingatlan körül.

Pécs városa, mintahogy megírtuk, eladta egyik bérházát *Stamm Lajos dr. dombóvári orvosnak*. Az eladást Bod Károly közvetítette, aki a közvetítési díjért beperelte a dombóvári orvost. Ebből kifolyólag tanukihallgatások váltak szükségessé. Weber Elek dr. végezte a kihallgatásokat. Az aktákra is szükség volt, de ezek kellő időben nem kerültek elő. A járásbíróson sem találták meg a kihallgatási jegyzőkönyveket. Ez irányban Jávör Lehel dr. járásbírósi elnök megindította a vizsgálatot. A városházán Péter József főlevéltáros

bejelentette a polgármesternek, hogy állásáról lemond, bár a beavatottak szerint ez nincs összefüggésben a városi ingatlan eladási ügyével. Egyébként az esetről hivatalos jelentést nem adtak ki.

Tolnamegyei Ujság 1935. augusztus 03. (17. évfolyam 63. szám p. 2. ADT)

Gyógyintézet bővítése Dombóváron.

Dr. Stamm Lajos dombóvári orvos hatósági engedélyt nyert arra, hogy gyógyintézetét kibővítse és ott szülészeti osztályt is nyithasson.

Tolnamegyei Ujság 1937. március 17. (19. évfolyam 20. szám p. 3. ADT)

Gyógyintézet bővítés.

Dombóváron 1930. év óta magánszanatórium működik *dr. Stamm Lajos pécsi tudományegyetemi volt tanársegéd* igazgatása alatt. A szanatóriumot, amelyben szülészeti és nőgyógyászati eseteket kezelnek, egyre többen keresték fel, úgyhogy felmerült a kibővítés gondolata. A belügyminiszter a vármegye által előterjesztett kérelemre megengedte, hogy a gyógyintézet új, tágasabb és nagyobb épületbe áthelyeztessék.

Országos Orvosi Kamara hivatalos névjegyzéke 1940. (p. 141. ADT)

Stamm Lajos dr. MÁV szakorvos. K. sz: szüléset és nőgyógyászat. Okl. Bp. 1924. T: 1-66 – Dombóvár, Deák Ferenc-u. 1.

Országos Orvosi Kamara hivatalos névjegyzéke 1940. (p. 213. ADT)

Dombóvár: Bandi Dezső dr., Bárány Lipót dr., Dorsics György dr., Halmi Zoltán dr., Kaponya József dr. fog., Koralewski Géza dr. sebész, Nyitrai Béla dr. belb., term. gyóym., Rappay Elek dr fog., Riesz József dr., *Stamm Lajos dr. szül. nőgyógy.*, Szabados Imre dr. fog., Szabó Endre dr. fog.

Országos Orvosi Kamara hivatalos névjegyzéke 1940. (p. 271. ADT)

Dombóvár

Dr. Stamm Magánygyógyintézete. – 6 ágy. – Vezető-főorvos: Stamm Lajos dr. (szülész).

Új Magyarország 1941. július 24. (8. évfolyam 167. szám p. 7. ADT)

Stamm Lajos dr. egészségügyi tanácsos és Herzig Anna fia, Stamm Lajos dr. egyetemi tanársegéd néhai felső- és alsószuha, dapsai Dapsy Béla földbirtokos és késmárki és lefkóci

Mocsz Julianna leányával, Dapsay Máriával július 20-án a szkárosi református templomban házasságot kötött.

Tolna Megyei Népújság 1973. december 24. (23. évfolyam 301. szám p. 243. ADT)

Nyugdíjastalálkozó a dombóvári kórházban.

. . . . Dr. Zahorcsek Alfonz, a kórház igazgatója az intézmény egyéves munkájának eredményeiről számolt be a hallgatóságnak, majd a szakszervezet számos nyugdíjast részesített karácsonytájt különösen nagy örömet szerző pénzjutalomban. Végül közös ebédre került sor, és a késő esti órákig tartó meghitt társalgásra.

Dr. Stamm Lajos, mint a nyugdíjasok között a legidősebb, mondott köszönetet a szíves vendéglátásért.

Orvosi Hetilap 1977. augusztus 07. (118. évfolyam 32. szám p. 1920. ADT)

Halálozások.

. . . . .Stamm Lajos dr. (szül. 1900.) a dombóvári Rendelőintézet nyugdíjas sebész főorvosa 1977. február 2-án. . . . .

63

Születési anyakönyvi bejegyzés

Név: Dr. Stamm Lajos

Születési idő: 1900.02.02

Születési hely: Dombóvár

Anyja neve: Dr. Stamm Lajos

Atyja neve: Dr. Stamm Lajos

Regisztrátor: Dr. Stamm Lajos

Civilregisztrátor: Dr. Stamm Lajos

Dr. Stamm Lajos születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Felsőlövő – Születési anyakönyvek)

És végül egy olyan cikk, amit nem akartam az anyagba beleírni. Így az összeállítás végén mégis megteszem, mert ez is hozzá tartozik a Riesz család történetéhez. Döntse el az olvasó, hogy ez a cikk mennyiben árnyalja a családról az eddigiekben kialakult képet.

Kis Ujság 1933. november 26. (46. évfolyam 269. szám p. 3. ADT)

Riesz József dr., dusgazdag dombóvári orvos leányának szörnyű tragédiája.

Az ujpesti nyomortanyán tengeti életét a háromgyermekes anya, akit kitagadtak a szülei.

Döbbenetes tragédia tárul az olvasó elé azokból az aktákból, melyek egy dusgazdag família szerencsétlen tagjának minden képzeletet felülmúló történetét örökítik meg. A szekszárdi törvényszék előtt került tárgyalásra az ügy, melynek hősnője az ujpesti nyomortanyán várja, hogy a törvényszék ítélete megváltsa emberfölkötti szenvedéseitől és juttasson neki a hatalmas családi vagyonból.

1907-ben dr. Riesz József ismert dombóvári orvos feleségül vette özv. Kőszeghy Istvánnét, akinek első házasságából született Ilona leánya ekkor 11 éves volt. A leánykát az édesanya és mostohaapja a leggondosabb nevelésben részesítették, a dusgazdag orvos leánya a legszebb reményekkel tekintett az élet elé.

KÉT SZERENCSÉTLEN SZERELEM.

1917-ben 21 éves korában a messze környéken híres szép és gazdag leányt eljegyezte egy főhadnagy, a jegyesség azonban nem tartott sokáig s a leány egy pár hónap múlva egy másik tiszt menyasszonya lett. A vőlegény a harctéren megbetegedett és a csehországi Reicz városka kórházába szállították. Mikor közeledni érezte halálát levelet írt menyasszonyának, aki az első vonattal vőlegényéhez utazott. A kórházi szobában, halála előtt egy órával, a fiatal tiszt feleségül vette Kőszeghy Ilonát. 1918 őszén történt ez, a fiatalasszony nagy bánatával hazautazott szüleihez Dombóvárra.

Egy év múlva első vőlegénye ismét udvarolni kezdett a volt menyasszonyának, akit eljegyzett. A boldogság azonban ismét elkerülte Kőszeghy Ilonát. Mielőtt megesküdtek volna, vőlegénye öngyilkos lett. Szerencsétlen leányt porig sujtotta a tragédia, pedig életének igazi tragédiája csak ezután kezdődött.

KEZDŐDIK A BOLDOGTALANSÁG KÁLVÁRIÁJA.

A gyászidő letelte után szülei kívánságára férjhezment egy bérlőhöz, akitől azonban rövid boldogtalan házasság után elvált. Pár hónappal később gyermeke született a fiatal asszonynak, akit a leány szülei fogadtak magukhoz, míg az anyát Pestre küldték. Dr. Riesz József és felesége azt kívánták, hogy leányuk a fővárosban keressen magának elhelyezkedést. A szülők segítettek is leányukat, azonban az elhelyezkedés sehogy sem sikerült. A sors most Forscher László magántisztviselővel hozta össze, aki rövid ismeretség után megkérte az elvált fiatalasszony kezét. Kőszeghy Ilona a szüleihez utasította a kérőt, ők

azonban hallani sem akartak erről a házasságról. A sok csalódáson keresztülment nő, aki halálosan szerette Forschner Lászlót, a szülők akarata ellenére is férjhezment szerelméhez.

Rövid idő múlva kiderült, a szülőknek volt igazuk, ez a házasság sem hozta meg Kőszeghy Ilonka számára a boldogságot. Egymás után kellett megválni a butordarabjaitól, ékszereitől, és a szegény asszony már-már az utcára került, de a szülők most már nem akartak róla tudni, mert házasságát nem bocsátották meg neki.

1926-ban megszületett Kőszeghy Ilona második gyermeke, Forschner Péter. Most már nem csak magáról, gyermekéről is gondoskodnia kellett a szerencsétlen asszonnak, akinek férje semmit nem keresett, már hosszú ideje állás nélkül volt. Ennek a boldogtalan harmadik házasságnak is végeszakadt ebben az időben, Forschnerék különváltak. Az asszony régi előkelő ismerősei segítségével egy újonnan épült pesti bérházban tejcsarnokot rendezett be, de pénz hiányában nem boldogult. Ismét szüleihez fordult, ők azonban megtagadták a kért pár száz pengő támogatást. A szerencsétlen asszony végső kétségbeesésében mindenét eladta, hazautazott Dombóvárra, abban a reményben, hogy így meg tudja lágyítani szüleit. A szülői házba azonban nem fogadták be. Szerény, kis szoba-konyhás lakást bérelt és kézimunkával tengette életét. Mikor volt barátnői magtudták, hogy újra áldott állapotban van, volt férje második gyermekének megszületését várja, elhalmozták élelmiszerekkel, munkával, hogy szomorú sorsán némiképp könnyítsenek.

KITILTÁS, TÉBOLYDA, ÜLDÖZTETÉS.

Egy szép napon aztán mentő autó állt meg Forschner Lászlóné lakása előtt. Kőszeghy Ilonának az egyik váratlan vendég felmutatta a dombóvári főszolgabíró határozatát, mely őt azonnali hatállyal kitiltja Dombóvárról. Szerencsétlen asszonyt betuszkolták a mentőautóba, beszállították a pécsi szülészeti klinikára, gyermekét, Péterkét pedig felvitték Budapestre, az apa szüleihez, egyidejűleg a budapesti árvaszéknél eljárást indítottak, hogy Péterkét vegyék el az anyától, adják az apának. Budapest székesfőváros árvaszéke így is határozott. Közben a pécsi klinikán megszületett Forschnerné harmadik gyermeke, Judith, akinek születése után 11 nappal ismét mentőautó állt meg a klinika előtt, hogy az anyát az elme klinikára szállítsa. A pécsi szülészeti klinika kiváló orvosi kara azonban nem adta ki az anyát, kijelentették, nem engedik meg, hogy a teljesen épeszű szerencsétlen asszonyt elmeógyintézetbe zárják.

A klinika egyik beteget tanácsolta Forschner Lászlónénak, hogy nagy bajával forduljon a jószívűségéről híres dr. Gajáry Béla nyug. táblabíró, pécsi ügyvédhez. Gajáry Bélának elmesélte a szerencsétlen asszony élete tragédiáját és segítségét kérte. A táblabíró megfellebbezte a dombóvári főbíró kitiltó határozatát, melyet Tolnavármegye alispánja meg is semmisített. Az ügyvéd az árvaszék határozata ellen is fellebbezést adott be, meg is semmisítették az árvaszék határozatát és a gyermeket újból az anyának ítélték. A szerencsétlen anya boldogan értesült erről a fordulatról és megkérte Gajáry ügyvédet, hogy ha felutazik Pestre, hozza el magával a kis Pétert. De Péterke nem jött. – Nagyon szeretem az anyukámat, de itt enni kapok. Anyukánál pedig éhezni kell. . . – mondotta a kisfiu.

Közben Gajáry Béla dr. érintkezést keresett Riesz doktorékkal, ők azonban kijelentették, hogy nem hajlandók segíteni leányukon. Azt mondták, hogy épp elég pénzükbe került már, többet nem hajlandók rá áldozni.

„MEGYEK A HALÁLBA”

Az egyik levelében azt írja az édesanya, hogy két idegen gyermeket is felneveltek, egyikből tanár, másiktól orvos lett. Ahogy a szegény, idegen gyermekekért tudtak áldozni, természetesen saját gyermekükért is hoztak elég áldozatokat. Ilona leányuk azonban már nem tarthat számat az ő jóindulatukra. Gajáry ügyvéd ekkor sem mondott le arról, hogy a dúsgazdag dombóvári orvos nejjének a szívét meglágyítsa. Egymásután írta a leveleket Dombóvárra és azt kérte, hogy legalább az unokákról gondoskodjanak, ha már a leányukkal nem törődnek. A levelek válasz nélkül maradtak, sőt Gajáry ügyvéd újabb levelei felbontatlanul jöttek vissza.

Közben Forschner Lászlónét elbocsátották a szülészeti klinikáról, Pécssett keresett lakást, abban a reményben, hogy szülei mégis megkönyörülnek rajta.

Egy szörnyű téli estén Forschner Lászlóné karján gyermekével beállított Gajáry ügyvédhez. – Köszönöm Méltóságos Uram – mondtotta, kitettek a lakásomból nincs hova mennem, azért jöttem, hogy megköszönjem amit értünk tett, nekem már nincs mit keresnem ezen a földön, gyermekemmel együtt öngyilkos leszek. Gajáry ügyvéd alig tudta lebeszélni öngyilkossági szándékáról a szörnyű megpróbáltatásokon keresztül ment anya csak akkor nyugodott meg, amikor Gajáry ügyvéd kijelentette, hogy gondoskodni fog róla. Az ügyvéd telefonált Gobbi Gyula dr. egészségügyi főtanácsosnak, a pécsi gyermek menhely igazgató főorvosának és megkérte, hogy vegye pártfogásába a szerencsétlen anyát és gyermekét. Gobbi Gyula nyomban intézkedett, hogy az anyát gyermekévek felvegyék a menhelybe. Másnak nem alkalmazhatta, csak dajkának, az előkelő dombóvári uricsalád leánya dajka lett a pécsi menhelyen.

„NINCS MIT ENNÜNK, A TESTÜNK MEZTELEN” . .

Körülbelül fél esztendeig élt itt cseléd sorban Kőszeghy Ilona, félév múlva eljött a menhelyről, mert úgy érezte, nem bírja tovább. Gajáry ügyvéd házába fogadta a szerencsétlen asszonyt, gyermekével együtt, aki két hónapig volt a Gajáry-család vendége. Ezután az asszony Pestre ment azzal a 100 pengővel, melyet Gajáry ügyvéd gyűjtött részére a pécsi Nemzeti Kaszinóban. Elhelyezkedni Pesten sem tudott, a 100 pengő is elfogyott, az ujbpesti nyomortanyára került. Gajáry ügyvéd most pert indított Rieszné ellen, kérte a székszárdi törvényszéket, kötelezze dr. Riesz Józsefnét, hogy leánya és két unokája részére tartásdíjat fizessen. Rieszné ügyvédje azonban azzal a kifogással élt, hogy Forschner Lászlóné nem épelméjű, tehát saját személyében nem is indíthat pert.

Csaknem három esztendeig tartott, amíg a bíróság a pergátló kérdésében határozott és két elmeszakértő véleménye alapján kimondotta, hogy Forschnerné nem épelméjű. Most tehát újra kell kezdeni a pert, gondnok kirendelését kérni az anya részére, aki azután az elmebeteg nevében pert indíthat majd a tartásdíjért.

A dusgazdag dombóvári uricsalád sorsüldözött leánya Ujpesten, a Váci-út 78. szám alatt lévő városi szükséglakásban a legszörnyűbb nyomorban várja gyermekével együtt sorsuk jobbrafordulását. Ezt írja egyik levelében a szerencsétlen asszony: - Most már szegény kislányom napi félliter teje is veszélyben forog. Két hónapja nem vettem magamnak még negyedkiló kenyeret sem, hogy a félliter tejet kislányom számára biztosítani tudjam, de most már ez sem sikerül. Hiába dolgozom, varrok, stoppolgatok fillérekért, nem fizetik meg. Adott volna anyám cselédnek, most valahol boldogan élnék egy egyszerű ember oldalán, taníttattak, több nyelven beszélek, zongorázom, de nincs ruhám, amiben munka után járhatnék. Nincs mit ennünk a testünk meztelen. Én nem alszom éjszakákon át, csak fetrengek ide-oda. Végeznem kell, muszáj nem bírom tovább. A kis Judith! Ha őt is magammal tudnám vinni! Oly szép szegényke, de mi lesz vele anya nélkül? És a fiaimmal, Lacikával és Péterkével, nem látom én őket többé soha!

Ezt írja az ügyvédjének a dusgazdag dombóvári orvoscsalád szerencsétlen sorsu gyermeke, aki öngyilkosságra készül mert boldogtalan életét nem bírja tovább vonszolni, mert hiába várja szüleitől a segítő kezet.

Végül szeretnék szólni még három orvosról, akiről nem találtam megfelelő mennyiségű anyagot.

Az első *dr. Halmi Zoltán*, aki magánorvosként 1921-ben került Dombóvárra. Nem tudjuk meddig gyógyított Dombóváron, az utolsó hír, amit találtam róla 1942-ből való. Nagyon kevésszer említik tudósításokban, így nem tudtam megfelelő mennyiségű anyagot gyűjteni róla.

A következő *Dr. Bíró Márton*, akiről nem tudjuk mikor került Dombóvárra. 1924-ben már biztosan itt lakott, mert mint dombóvári orvos jegyezte el december 21-én a szekszárdi Sarkadi Klárát. 1925. július 5.-én Szekszárdon tartották az esküvőjüket. Házasságukból egy fiúgyermek született. 1929 júliusában Budapestre utazott, hogy az őt kízó epeköveket műtéttel eltávolítsák. A műtét után pár nappal szívgyengeség lépett fel nála és július 27-én este 33 éves korában elhunyt. A rákoskeresztúri izraelita temetőben helyezték örök nyugalomra.

Végül *dr. Bondi Dezső gyermekorvos*. Középiskolai tanulmányait a Katolikus Esterházy gimnáziumban végezte Dombóváron. 1922-ben érettségizett. Orvosi diplomát szerzett, majd Dombóváron gyermekorvosi praxist folytatott. Kitűnő diagnosztika és átlagon felüli szociális érzékenységű ember volt. Dombóvár lakossága nagyra becsülte. 1944. április 17-én SAS behívóval munkaszolgálatra vitték Mohácsra, de ennek ellenére a gettóba zárták őt is. A dombóváriak aláírásgyűjtést indítottak a lelkiismeretes és kedvelt *dr. Bondi Dezső* érdekében, hogy a doktor elkerülje a gettóba vonulást. Mint ismeretes hiába. Feleségét és 10 éves kislányát a haláltáborba érkezésük után közvetlenül gázkamrába küldték. Bondi doktort 1944. szeptember 22-én még látták a táborban. Legyengült szervezete miatt került a megsemmisítő táborba.

Dr. Bíró Márton
(Forrás: mnl.gov.hu)

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Köszönet Takács Istvánnénak és Müller Ádámnak a segítségükért.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2022. június 19.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.